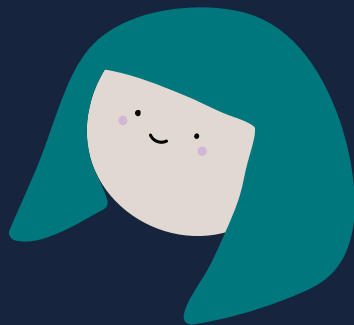

GREEN DIVERSITY

Tarinankerronta
ilmasto-oikeuden-
mukaisuuden
puolesta

Työkalupaketti
ilmastoaktivisteille,
nuorisotyöntekijöille,
kouluttajille, ilmaston-
suojelijoille ja tari-
nankertojille.

KIITOKSET

Toimittajat: Tamia Alcazar, Giorgia Beccaria, David Castillo, Irene Castillo, Nicoletta Gorgerino, Britta Lang-Azizi, Francesco Miacola, Corinna Mittlbach, Sophia Stanger, Leena Turkki
Ulkoasun suunnittelu: Izabela Markova (www.behance.net/izabelamarkova)

Tämä työkalupakki on tulos "Green Diversity?!" strategisesta kumppanuushankkeesta (2022-2024), mitä rahoittaa Euroopan Unionin Erasmus+ -ohjelma.

Tammikuu 2024

Kustantajat:

- Jugend Eine Welt, Itävalta
- KVT - Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry, Suomi
- LVIA - Lay Volunteer International Association, Italia
- Neo Sapiens, Espanja
- SCI Service Civil International – Deutscher Zweig e.V., Saksa

Euroopan Unionin tuki tämän julkaisun tuotannolle ei tarkoita sisällön hyväksymistä, joka kuvastaa vain tekijöiden näkemyksiä, eikä sitä voida pitää vastuullisena julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

LYHYT OPAS TYÖKALUPAKIN SISÄLLÖSTÄ:

Johdanto	07
Miksi tarinankerronta...?	08
Mitä tarkoitetaan ilmasto-oikeudenmukaisuudella?	10
Kuka oikein on ilmastoaktivisti? Olenko minä sellainen?	16
Tarinankerrontamenetelmät ilmasto-oikeudenmukaisuuden edistämisessä	18
Menetelmien yleiskatsaus:	19
A. Lämmittely – Energisoiva lämmittely ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta	20
B. Ilmasto-oikeudenmukaisuudessa alkuun pääsy – tästä kaikki alkaa	24
C. Tutkitaan - Ok... Mutta mitä on ilmasto-oikeudenmukaisuus?	28
D. Unelmoidaan - oikeudenmukaisesta ja ihanasta maailmasta	36
E. Aktivoidutaan – minä, ilmastoaktivisti	44
Tietoja Green Diversity?!- hankkeesta	53
Liitteet	56

HEI JA TERVETULOA!

Olet aloittamassa tarinankerronnan matkaa ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta. Tämä työkalupakki on suunniteltu tukemaan sinua tällä matkalla.

Tästä työkalupakista löydät hyödyllistä tietoa seuraavista aiheista:

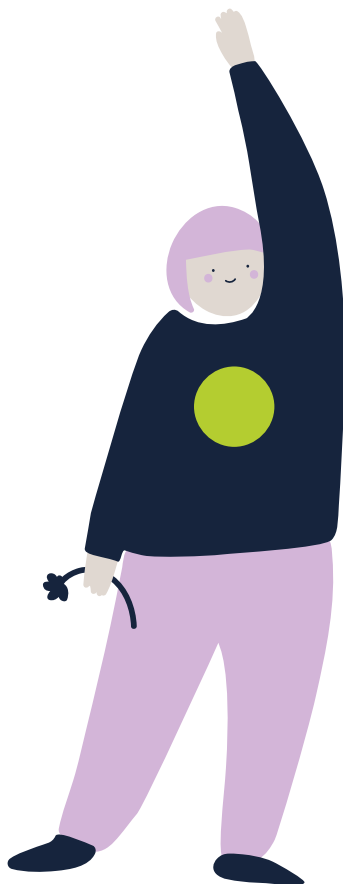
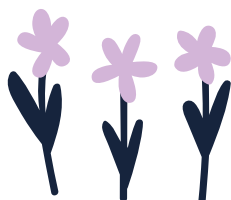
- erilaisia menetelmiä työpajojen suunnittelun tueksi
- tietoa oman osaamisesi tukemiseksi
- tukea muilta, jotka haluavat puhua ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta.

Voit käyttää esitettyjä menetelmiä missä tahansa sinulle sopivassa ympäristössä. Käytä materiaalia kouluttaaksesi itseäsi ja muita puhumaan ilmastomme puolesta

Olemme yrittäneet tehdä sisällöstä mahdollisimman kattavan. Tee muutoksia tarvittaessa ja anna meille palautetta kokemuksistasi.

Terveisin,

Green Diversity?! - tiimi

JOHDANTO

Kuka puhuu kasvatustyössä kestävydestä ja ilmastonsuojelusta?

Ja ketä me tavoitamme näillä keskusteluilla?

Useimmiten vastaus molempiin kysymyksiin on: ihmiset, jotka ovat jo kiinnostuneita ympäristöasioista ja joilla on jo mahdollisuus saada koulutusta.

Ilmastokriisi tuntuu nyt maailmanlaajuisesti ja iskee pahoin moniin alueisiin ja paikkoihin. Syrjäytyneet¹ ja heikommassa asemassa olevat ihmiset ympäri maailmaa kärsivät eniten sen vaikutuksista. Heillä on usein vähiten mahdollisuus puhua ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta. Ja he ovat vähiten vaikuttaneet ilmastokriisin syihin. Nämä näkökohdat osoittavat meille ilmastokriisin epäoikeudenmukaisuudet. Ja ne pakottavat meidät katsomaan erilaisia näkökulmia kasvatustyössämme.

Näin idea "Green Diversity?!"-hankkeesta on syntynyt.

Monet nuoret ovat jo kokeneet ilmastokriisin vaikutukset.

Monet heistä ovat kokeneet epäedullista asemaa ja syrjintää.

Ja monet heistä haluavat toimia aktiivisesti ilmaston puolesta.

Haluamme kannustaa erityisesti nuoria tuomaan näkökulmansa esille.

Heidän huolensa, mutta myös heidän sitoutumisensa ja toiveensa voivat lisätä tietoisuuttamme ilmastonsuojelusta ja kestävydestä ja innostaa muita.

"Green Diversity?!"-hankkeessa viisi järjestöä työskentelee yhdessä eri kohderyhmien ja kasvatusinstituutioiden tavoittamiseksi. Meitä yhdistää näkemyksemme sosiaalisen ja ekologisen oikeudenmukaisuuden yhdistämisestä ja globaalista ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta puhumisesta. Koska vihreän pitää olla monipuolista!

Tarinankerrontamenetelmillä voidaan tehdä ilmastokriisistä ja mahdollisista ratkaisuista henkilökohtaisempia ja siten konkreettisempia. Niiden avulla monet ihmiset voivat jakaa tarinoitaan ilmasto-oikeudenmukaisuudesta.

Tässä mielessä kehotamme kaikkia kiinnostuneita käyttämään tätä työkalupakkia tarinankerrontatyöpajojen pohjana tavoittaakseen entistä enemmän ihmisiä ja tuodakseen entistä enemmän ääniä eteenpäin.

Hauskaa lukemista ja menetelmien kokeilua!

---

1. Syrjäytyneet ryhmät - ihmiset, joita usein kohdellaan epäoikeudenmukaisesti tai jätetään tärkeiden asioiden ulkopuolelle rodun, sukupuolen, kykyjen tai muiden syiden vuoksi

MIKSI TARINANKERRONTA?

Tarinoiden kertominen on tehokas tapa jakaa erilaisia näkemyksiä ja innostaa muita. tarinat antavat meille mahdollisuuden nähdä todellisuutta eri näkökulmista ja harjoittaa empatiaamme. tarinat ovat auttaneet välittämään tietoa sukupolvelta toiselle. Tarinoilla on voima ylittää rajoja ja muita esteitä. Ne voivat pohjimmiltaan lentää ajan ja tilan halki.

Tarinankerrontamenetelmillä on myös potentiaalia tehdä ilmastokriisistä henkilökohtaisempaa ja konkreettisempaa. Tarinoiden avulla voimme jakaa kokemuksiamme ja tapojamme selviytyä kohtaamistamme ongelmista ja sopeutua niihin. Ja ne saavat muut ymmärtämään inhimillisten kokemusten monimutkaisuuden ja monimuotoisuuden.

Kun kerromme tarinan, muut voivat kuulla meidät ja ymmärtää näkökulmamme. Kun kuulemme tarinan, muodostamme yhteyden sen kertojaan. Yhden ihmisen tarina resonoi muiden kanssa. Tämän kautta tarina voi herättää sosiaalisia prosesseja. Ja suuret ja laajat yhteiskunnalliset liikkeet ovat juuri sitä, mitä tarvitsemme ilmasto-oikeudenmukaisuuden suhteen!

Tässä muutamia ajatuksia, joita yhden kansainvälisen Green Diversity?!- tapahtuman nuoret osallistujat jakoivat tarinankerronnasta:

Hyvä tarina saa sinut tuntemaan itsesi osaksi tarinaa.

Voin saada itseni kuulluksi jakamalla tarinani. Ihmiset voivat samaistua ja ymmärtää minua. Ymmärtäminen ja jaetut tunteet voivat saada ihmiset ryhtymään toimiin.

Tarinoiden kertomisen kautta voin jakaa kokemuksia ja ideoita, jotka voivat vaikuttaa muihin yksilöihin ja yhteiskuntaan.

Tarinoilla on voima tuoda ihmiset yhteen ja luoda kestäviä muistoja.

Abstraktit asiat, kuten ilmastonmuutos², saa ihmisen kasvot, kun jaamme tarinoita konkreettisista esimerkeistä.

Tarinoiden kertominen voi vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen ja johtaa tietoisempaan keskusteluun, politiikan muutoksiin ja yhteisiin toimiin.

Myönnämme myös, että tarinankerronta on tällä hetkellä varsin suosittua opetustyössä ja muilla aloilla - ja oikeutetusti.

.....
2. ilmastonmuutos - tapa, jolla maapallon sää ja lämpötilat muuttuvat ajan myötä, kuten lämpötilan nousu, äärimmäiset säät ja merenpinnan nousu

MITÄ TARKOITETAAN ILMASTO-OIKEUDENMUKAISUUDELLA?

ALOITETAAN ILMASTON OIKEUDENMUKAISUUDESTA.

Ilmastokriisi³ vaikuttaa kaikkiin maan päällä, mutta ei kaikkiin yhtäläisesti.

Ilmastomuutoksen vaikutukset iskevät usein eniten vähiten vastuullisiin – nuoriin, köyhiin tai syrjäytyneisiin⁴.

Ilmastoepäoikeudenmukaisuudella on monia puolia ja se on itse asiassa hyvin monimutkaista. Voimme ymmärtää paremmin ilmaston epäoikeudenmukaisuutta tarkastelemalla yksilöiden ja ryhmien eriarvoisuuden eri puolia.

---

3. ilmastokriisi - ilmastomuutoksen aiheuttamia vakavia ongelmia ihmisille, eläimille ja ympäristölle

4. syrjintä - kun jotakuta kohdellaan epäoikeudenmukaisesti yksilöllisten ominaisuuksien vuoksi. Syrjintää voi tapahtua eri tasoilla, kuten ihmisä, ryhmiä tai kokonaisia maita kohtaan.

Ajattelle näitä puolia erilaisina mosaiikin paloina, jotka muodostavat itsesi. Kaikki palaset yhdessä luovat kuvan sinusta. Kaiken kaikkiaan niillä on vaikutusta siihen, miten maailma on vuorovaikutuksessa kanssasi, ja haasteisiin, joita kohtaat. Jos muutat yhden kappaleen, se saattaa muuttaa koko kuvan.

Jokaisella ihmisellä on erilaisia yhteiskunnallisia piirteitä, kuten maantieteellinen ja sosiaalinen alkuperä, sukupuoli, ulkonäkö, fyysiset ominaisuudet, ikä, mielenterveys, koulutus ja taloudellinen asema ja niin edelleen. Yhteiskunnassamme ja maailmassamme nämä ominaisuudet eivät aina ole neutraaleja. Ne antavat usein vihjeen siitä, miten kohtaamme rakenteellista, institutionaalista ja yksilöllistä syrjintää.

Jos kiinnostuit asiasta ja haluat kuulla lisää, voit tutustua intersektionaalisuus-käsitteeseen:

Intersektionaalisuus on tapa ymmärtää, kuinka eri syrjinnän ja etuoikeuden muodot voivat vaikuttaa ihmisiin samanaikaisesti, jolloin heidän kokemuksistaan tulee monimutkaisia ja erilaisia.

Termi **intersektionaalisuus** auttaa meitä pukemaan sanoiksi eriarvoisuutta ja syrjinnän eri puolia. Sen on tarkoitus auttaa meitä ymmärtämään, miten ihmiset vaikuttavat eri tavalla. Kyse ei ole kysymisestä "Kuka on etuoikeutetumpi kuin toinen?", vaan tehdä selväksi, että syrjintä on monitahoista ja että sillä on erilaisia kerroksia..

Koska ilmaston epäoikeudenmukaisuuden käsite on melko abstrakti, yritämme havainnollistaa laajempia trendejä ja todellisuutta muutamalla esimerkillä. Tämä ei tietenkään päde jokaiseen tapaukseen. Haluamme huomauttaa, että näistä yleistyksistä on aina poikkeuksia.

MAANTIETE, POLITIIKKA JA MAAILMANLAAJISET SUHTEET

- Globaalilla tasolla maapallon eteläosan⁵ ihmiset kärsivät eniten kuivuudesta, tulvista tai lajien ja biologisen monimuotoisuuden katoamisesta. Tämä siitä huolimatta, että niiden osuus ihmisen aiheuttamasta kasvihuoneilmiöstä maailmanlaajuisessa vertailussa on teollistumisasteensa vuoksi huomattavasti pienempi.
- Monet teollisuus- ja saastuttavat tehtaat tai jättimäiset kaatopaikat sijaitsevat syrjäytyneillä alueilla tai niiden lähellä. Tämä johtaa korkeampiin saasteisiin ja haitallisiin terveysvaikutuksiin. Siellä asuvilla ihmisillä on usein myös huonompi pääsy terveydenhuoltoon.
- Sairaudet – kuten liikkeestä vedestä johtuvat – leviävät nopeammin siellä, missä lääkettä ei ole saatavilla.

5. Globaali pohjoinen ja globaali etelä - termit, joita voidaan käyttää kuvaamaan sosiaalista, poliittista ja taloudellista asemaa globaalissa järjestelmässä. Globaali pohjoinen viittaa pääasiassa niihin, jotka hyötyvät valkoisuudesta tai taloudellisista mahdollisuuksistaan. Globaali etelä kuvaa niitä, jotka ovat ensisijaisesti hyväksikäytettyjä ja huonommassa asemassa satoja vuosia kestäneen kolonialismin vuoksi. Maan sisällä ihmiset voivat kuulua sekä globaaliin pohjoiseen että globaaliin etelään. Esimerkiksi suurin osa Australian ihmisistä kuuluu globaaliin pohjoiseen. Alkuperäisväestö kuuluu kuitenkin globaaliin etelään.

- Ilmastonmuutoksen vaikutuksista pakeneminen muuttamalla tai ylittämällä kansalliset rajoja on rajoitettu joillekin, kuten sota-alueilla oleville, rahattomille, passittomille tai heille joilla on "väärä" passi⁶.
- Vaikka jotkut Euroopan unionin kansalaiset pitävät oman sähköauton ostamista "ilmas-
toystävällisempänä", jotkut Afrikan unionin kansalaiset louhivat saman sähköauton
tarvitsemia raaka-aineita epäterveellisissä, usein hengenvaarallisissa työoloissa. Kongon
tasavallasta peräisin oleva koboltti on yksi näistä materiaaleista. Kaivostoiminta tuhoaa
luontoa yhä enemmän. Usein lapset tekevät vaarallisia kaivostyötä. Tämä esimerkki
osoittaa, että vuosisatoja kestäneen kolonialismin riisto jatkuu nykyään. Yhden ihmis-
ryhmän mukavuuden ja taloudellisen kehityksen vuoksi toisen ihmisryhmän elinympäris-
töjen ja toimeentulon tuhoaminen jatkuu.

TALOUS, YHTEISKUNTA JA ELÄMÄ

- Jotkut ihmiset joutuvat työskentelemään enemmän toisia enemmän töissä, jotka ovat
erittäin alttiina ilmastoriskeille, kuten ulkotyö- tai maataloustyöt. Nämä työt voivat olla
vaarallisempia äärimmäisten sääilmiöiden aikana.
- Monilla pienituloisilla ei ole vakuutusta kovien myrskyjen aiheuttamien vahinkojen
varalta. Niiden hallitukset eivät useinkaan tarjoa tarvitsemiaan resursseja.
- Henkilö, jolla ei ole varaa lämmitysmateriaaleihin, ei voi lämmittää kotiaan tai valmistaa
lämmintä ateriaa. Ja joskus et löydä puuta metsäkadon vuoksi.
- Kun ilmastokatastrofit vaikuttavat ihmisiin, ei vain heidän ympäristönsä vaan myös
heidän fyysinen ja henkinen terveytensä kärsii. Sijaintinsa ja taloudellisen asemansa
perusteella heillä on erilaiset mahdollisuudet saada terveydenhuoltojärjestelmiä ja
mielenterveystukea.
- Muita eläviä olentoja käytetään hyväksi ja tapetaan oman elämäntapamme hyväksi.
Ajattele tehdasviljelyä, turkiskauppaa, ihmisten ja villieläinten välisiä elinympäristökonflik-
teja, liikenteessä kuolleita eläimiä, hyönteisten kuolemista, liikalastusta, eläimistön ja
kasviston biologisen monimuotoisuuden vähenemistä ja niin edelleen.

RUNKO, SUKUPUOLI JA IKÄ

- Lapsilla ja nuorilla on planeetallamme epävarma tulevaisuus.
- Vanhuksilla ja/tai vammaisilla saattaa olla pienemmät mahdollisuudet paeta äkillisestä
tapahtumasta, kuten mutavyörystä tai myrskystä.
- Joillakin ihmisillä on enemmän vastuuta hoitotyöstä⁷ kotitaloudessa, kuten lasten,
sisarusten tai vanhojen ja sairaiden ihmisten hoidosta. He ovat usein hyvin kiireisiä
ja vähemmän liikkuvia, koska muut ihmiset ovat heistä riippuvaisia. Samalla heillä on
käytössään vähemmän resursseja. Tämä tarkoittaa, että heillä on vähemmän mahdolli-
suuksia siirtyä pois muuttuvasta ilmastosta tai sopeutua muuttuviin olosuhteisiin.

6. "väärä" passi - kun henkilön liikkumisvapautta rajoitetaan passin vuoksi. Heidän voi olla vaikeaa päästä toiseen
maahan tai he eivät pääse sinne ollenkaan maiden välisten suhteiden vuoksi.

7. hoitotyö - huonosti tai ei ollenkaan palkattua jokapäiväistä työtä muiden hyvinvoinnin eteen, esim. lasten tai
vanhusten hoito, taloudenhoito, ruoanlaitto, ostokset, siivous, henkinen tuki.

- Puhtaan veden puute voi aiheuttaa suuria riskejä esimerkiksi kuukautisten tai synnytyksen aikana.
- Asuinpaikasta riippuen ihmisiä sorretaan, kriminalisoidaan, vangitaan, loukkaantuu ja murhataan sukupuolensa vuoksi. He ovat jo vaarassa, ja ilmastokriisi asettaa heidät entistä suuremmalle vaaralle

Maantieteellisestä ja sosiaalisesta alkuperästään, kielestä, tavoista, taloudellisesta tilanteestaan, koulutustasostaan, ulkonäöstään ja niin edelleen riippuen ihmiset jaetaan tiettyihin ryhmiin. Tämä tapahtui erityisesti kolonialismin⁸ aikana. Mutta sitä tapahtuu vielä tänäkin päivänä, koska se on myös luonnollinen tapa orientoitua maailmassa.

Tavasta jakaa ihmiset luokkiin, jotkut ihmiset ovat hyötyneet resurssien⁹ jakelusta ja pääsystä ja heillä on enemmän etuoikeuksia. Tämä vaikuttaa muihin esimerkiksi seuraavasti:

- rajoitettu pääsy koulutukseen ja tietoon,
- heidän tulee ottaa vastuuta muista heistä riippuvaisista,
- poissulku korkeammista työtehtävistä,
- kamppailu köyhyyden tai tulon puutteen kanssa, ja
- vaihtoehtojen puute ilmastokriisin ratkaisemiseksi. Katso harjoitus C1. Maailman jakopeli menetelmäosiossa saadaksesi lisätietoja!

Yllä olevat esimerkit voidaan nähdä pieninä paloina mosaiikkia, jotka muodostavat itsemme tai ryhmämme. Aivan kuten mosaiikki, kuulumme tiettyyn kontekstiin. Tämä voi olla aika ja tila, jossa elämme, poliittinen järjestelmämme, yhteiskuntamme säännöt, tapamme, talousjärjestelmämme tai jopa uskonnollinen vakaumuksemme. Ja ilmasto- ja ympäristöolot ovat yhä tärkeämpiä vaikuttajia tässä yhteydessä.

Nyt ilmasto-oikeudenmukaisuuteen

Ilmastonmuutoksen taakka ja mahdollisuudet tulee jakaa oikeudenmukaisesti. Kaikki eivät kuitenkaan ole samaa mieltä siitä, mitä "reilu" tarkoittaa.

Esimerkiksi monet poliittiset keskustelut ovat keskittyneet kasvihuonekaasupäästöihin. Monet ihmiset uskovat, että paljon kaasua tuottavien maiden (yleensä globaali pohjoinen) pitäisi maksaa kompensatiota vähemmän päästöjä tuottaville maille (yleensä globaali etelä).

Mutta kasvihuonekaasut ovat vain yksi esimerkki siitä, kuinka maailmanlaajuinen talous- ja

8. kolonialismi - järjestelmä, jossa varakkaat kauppamaat (enimmäkseen Euroopan) valtasivat vähemmän varakkaita maita väkisin 1400-luvulta 1800-luvun loppuun. He tekivät tämän orjuuden, luonnonvarojen varkauksien, ympäristön tuhoamisen, väkivallan, kansanmurhan ja uskonnollisen vainon kautta.

9. resurssit - mitä joku tarvitsee elääkseen terveellistä elämää ympäristössään. Tämä voi olla rahaa ja tavaroita, mutta myös riittävää puhdasta vettä, raitista ilmaa tai peltoa. Muita resursseja ovat koulutus, tiedotus, terveys, osallistumisoikeus, hyvä työpaikka ja varmat tulot tai vakaa sosiaalinen verkosto.

yhteiskuntajärjestelmä on epäoikeudenmukainen. Tässä järjestelmässä kapitalismilla¹⁰, (uus) kolonialismilla¹¹, rasismilla¹², seksismillä¹³, ableismilla¹⁴, klassismilla¹⁵ ja muilla “-ismeillä” on suuri rooli. Lyhyesti sanottuna kapitalismi tarkoittaa sitä, että pieni ryhmä ihmisiä hyödyntää paljon suurempaa joukkoa muita ihmisiä sekä planeettamme luonnonvaroja omaksi hyödykseen.

Katso yllä olevia esimerkkejä tai mieti muita esimerkkejä, joita olet havainnut. Voit miettiä:

- Missä on epäoikeudenmukaisuutta?
- Kuka hyötyy ja kuka kärsii?
- Millaiset hyväksikäytön järjestelmät voisivat olla tämän syynä?

10. kapitalismi - talousjärjestelmä, jossa omaisuus ja sen tuotantovälineet voivat olla kokonaan tai osittain yksityisessä omistuksessa.

11. uuskolonialismi - kun voimakkaat maat tai ryhmät hallitsevat ja käyttävät hyväkseen vähemmän voimakkaita maita tai ryhmiä. Tämä suhde näyttää usein historiallisen kolonialismin ajalta. Vaikka useimmat kolonisoidut maat itsenäistivät, erot entisten siirtomaavaltujen ja siirtomaiden välillä ovat edelleen nähtävissä esimerkiksi varallisuuden jakautumisessa ja globaalissa poliittisessä ja taloudellisessa vaikuttamisessa.

12. rasismi - kun jotakuta kohdellaan epäoikeudenmukaisesti hänen alkuperänsä tai ihonväriänsä, hiusrakenteen tai muiden ulkoisten ominaisuuksien vuoksi. Näin tehtiin esimerkiksi siirtomaa-aikoina, jotta ihmisiltä evättiin heidän inhimillisyytensä, jotta heitä voitaisiin kohdella esineinä. Erona on se, että syrjintä voi kohdistua yksilöihin tai ryhmiin. Nämä tilanteet ovat kuitenkin ajallisesti ja/tai tilassa rajoitettuja. Rasismi puolestaan on vuosisatoja kestänyt ja koko maailman kattava järjestelmä, joka koskee kaikkia tummaihoisia ihmisiä asuinpaikasta, sukupuolesta, iästä, koulutustasosta tai muista ominaisuuksista riippumatta.

13. seksismi - kun jotakuta kohdellaan epäoikeudenmukaisesti (koetun) sukupuolen vuoksi.

14. ableismi - kun jotakuta kohdellaan epäoikeudenmukaisesti tai eri tavalla, koska hänellä on vamma. Tämä voi tarkoittaa, että heille ei anneta samoja mahdollisuuksia tai he eivät ymmärrä heidän tarpeitaan.

15. klassismi - kun jotakuta kohdellaan epäoikeudenmukaisesti tai eri tavalla sen vuoksi, mihin yhteiskuntaluokkaan hän kuuluu. Joskus ihmisiä arvioidaan tai kohdellaan paremmin tai huonommin sen perusteella, kuinka rikkaita tai koulutettuja he ovat. Joskus kyse voi olla myös siitä, millä alueella asut.

Määritelmämme mukaan ilmasto-oikeudenmukaisuus tarkoittaa:

- että yksilöiden epätasa-arvoiset todellisuudet tunnustetaan,
- vihdoinkin ihmisten, eläinten ja luonnon hyväksikäytön lopettamista,
- että maailmasta tehdään parempi paikka asua kaikille.

Tai toisin sanoen: ilmasto-oikeudenmukaisuus tarkoittaa elämää sosiaalisesti ja ekologisesti oikeudenmukaisella tavalla kaikille.

Jokaisella tulee olla oikeus tarpeisiinsa. Tämä on tehtävä maailmamme rajoissa. Meillä on vain tämä yksi planeetta, emmekä voi käyttää sitä loppuun.

Meidän on jatkuvasti puhuttava ilmasto-oikeudenmukaisuudesta ja sen sopeuttamisesta tämän päivän tarpeisiin.

- Mitä "hyvä elämä" tarkoittaa?
- Kuinka voimme elää tavalla, joka kunnioittaa keskinäistä riippuvuuttamme toisistamme ja muista elävistä olennoista ja kasveista luonnossa?

Vastaus näyttää erilaiselta eri ihmisillä, ja tämän vision (tai visioiden!) kehittäminen on tärkeä prosessi kohti ilmasto-oikeudenmukaisuutta. Tarvitsemme myös keskinäistä vuoropuhelua ja yhteenkuuluvuutta ymmärtääksemme toistemme visioita ja tukeaksemme toisiamme niiden toteuttamisessa.

Ilmasto-oikeudenmukaisuuteen on olemassa lukuisia luovia lähestymistapoja. Meidän on pysyttävä yhdessä suojellaksemme ilmastoamme. Vain yhdessä olemme vahvoja! Laajan yhteenkuuluvuuden saavuttamiseksi meidän on kuunneltava muita ja annettava kaikille mahdollisuus osallistua. Voimme saavuttaa tämän ottamalla toisemme vakavasti ja luomalla kohtaamisia, joissa kaikki ihmiset voivat tuntea vapauden ja turvallisuuden jakaa kokemuksiaan ja havaintojaan.

Tällä temaattisesti keskitetyn työkalupakin ja sen sisältämien menetelmien avulla yritämme antaa oman panoksemme.

Käyttämällä sitä tai tekemällä muita ilmastoystävällisiä valintoja voit vaikuttaa itse. Valinnollasi ja teoillasi on merkitystä!

KUKA OIKEIN ON ILMASTO-AKTIVISTI? OLENKO MINÄ SELLAINEN?

Ilmasto-oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi meidän kaikkien on toimittava parhaan kykymme mukaan. Tähän ei ole yhtä reseptiä. Mahdollisuuksia toimia ilmastomme hyväksi on lukuisia ja ne vaihtelevat sen mukaan, kuka olet, missä asut tai mitä mahdollisuuksia sinulla on.

Edelliset osiot ovat osoittaneet meille, että ilmasto-oikeudenmukaisuuden liikkeessä on etuoikeutettumia ja vähemmän etuoikeutettuja aktivisteja. Juuri tämä monimuotoisuus määrittelee maailmanlaajuisen ilmasto-oikeudenmukaisuuden liikkeen ja josta planeettamme ja me kaikki voimme hyötyä. Ylittäkäämme rajamme ja pysykäämme yhdessä, sillä olemme vahvempia kun seisomme yhdessä!

Tämän työkalupakin takana olevien tekijöiden näkökulmat voivat olla hyvin erilaisia kuin muiden ilmastoaktivistien. Silti, kuten me sen näemme, olet aktivisti siitä hetkestä lähtien, kun alat välittää siitä, mitä tapahtuu planeetallemme, ilmastollemme ja muille eläville olennoille. Aktivistina oleminen tarkoittaa, että alat tehdä työtä itse, etkä enää luota muihin.

Löydä intohimosi!

Etsi muita työskentelemään yhdessä!

Aloita itsesi kouluttaminen, olet oma liikkeellepaneva voimasi!

Jokainen pieni osa auttaa!

Löydät täältä valikoiman ilmasto-oikeudenmukaisuuden aktiviteetteja liitteistä sivulta 54.

Esimerkkejä toiminta-alueista:

Haluamme esitellä sinulle Green Diversity? interaktiivisen kartan. Täällä sinulla on mahdollisuus saada itsesi kuulluksi jakamalla ilmasto-oikeudenmukaisuuden tarinasi. Voit myös saada inspiraatiota ja vaikutelmia muilta ilmastoaktivisteilta ympäri maailmaa ja syventää ymmärrystäsi. Katso interaktiivinen kartta täältä: <https://globe.jugendeinewelt.at/>

Tietysti voit myös järjestää oman Tarinankerronta & Ilmasto-oikeudenmukaisuus -tapahtuman: torilla, leirillä, seminaarissa, alueesi lasten kanssa, 2 tai 200 hengen tapahtuman... mitä tahansa sinulle sopii!

Käytä inspiraationa seuraavassa osiossa kuvattuja menetelmiä.

TARINANKERRONTAMENETELMÄT ILMASTO-OIKEUDENMUKAI- SUUDEN EDISTÄMISESSÄ

Tässä esittelemme valikoituja menetelmiä, joita olemme itse kokeilleet (kansainvälisissä) työpajoissa. Jokainen näistä menetelmistä on tarkoitettu eri tavoin motivoimaan osallistujia kertomaan omia tarinoitaan ilmasto-oikeudenmukaisuudesta.

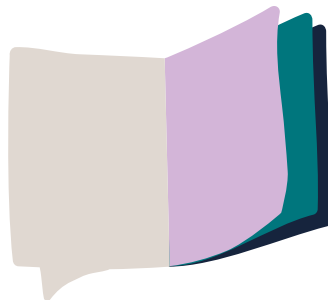
Periaatteessa voit kokeilla menetelmiä missä tahansa sinulle sopivassa sosiaalisessa kontekstissa. Olemme maininneet menetelmissä osallistujamäärän sekä tarvittavan ajan ja materiaalit. Voit vapaasti kokeilla ja mukauttaa menetelmää sinun ja osallistujien tarpeiden mukaan. Tai anna menetelmien antaa inspiraatiota uusiin kokeiluihin!

Olemme yrittäneet tehdä jokaisesta menetelmästä mahdollisimman inklusiivisen. Silti tämä työkalupakki tai tietyt menetelmät voivat olla haastavia käyttää tietyillä esteillä. Valitettavasti emme voi räätälöidä tätä työkalupakkia jokaisen yksilöllisen oppimistarpeen mukaan. Jos sinulla on ehdotuksia, kun luet tai kokeilet menetelmää, olisimme erittäin iloisia, jos ilmoitat siitä meille.

Hyvä tunnelma ryhmässä ja luottamus kaikkien osallistujien välille tulee luoda heti alusta alkaen. Tämän saavuttamiseksi osallistuminen tulee mukauttaa mahdollisimman paljon ryhmän tai ihmisten kykyjen mukaan ja samalla edistää heidän motivaatiotaan.

Kunniokittava ympäristö on sellainen, jossa jokainen voi saada tietoa ja edustaa itseään tasa-puolisesti kykyjensä mukaan [esimerkkejä ajatuskuplassa]. Tämä edellyttää yrittämistä tutustua osallistujiin etukäteen ymmärtääksesi heitä. Jos tämä ei ole mahdollista, valmista ja tarjoa useita eri taitoihin sopivia osallistumistapoja. Tavoitteena on luoda ympäristö, jossa kaikki osallistajat voivat tuntea itsensä fyysisesti ja emotionaalisesti varmoiksi ilmaista itseään ja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa, sekä olla vapaita altistumisesta, voiman-käytöstä, syrjinnästä tai tuomitsemisesta.

Riippuen siitä, kuinka paljon aikaa sinulla on, voit yhdistää menetelmiä.

MENETELMIEN YLEISKATSAUS:

A. Lämmittely – Energisoiva lämmittely ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta

A1 Ilmastotaputus	s. 20
A2 Vihreä taiteilija	s. 22
A3 Markkina-alue	s. 23

B. Ilmasto-oikeudenmukaisuudessa alkuun pääsy – tästä kaikki alkaa

B1 Eko-bingo	s. 25
B2 Minun matkani	s. 25
B3 Minun tarinani - Sinun tarinasi	s. 26

C. Tutkitaan – Ok... Mutta mitä on ilmasto-oikeudenmukaisuus?

C1 Maailman jakopeli	s. 29
C2 Ilmastotodistajat	s. 30
C3 Liikutaan eteenpäin	s. 31
C4 Ilmastopakolaiset	s. 32
C5 Hiljainen näyttely	s. 34

D. Unelmoidaan – oikeudenmukaisesta ja ihanasta maailmasta

D1 Kuka sanoi sen?	s. 37
D2 Ilmastoaktivistien maailmanlaajuinen kartta	s. 37
D3 Muutokset ympärilläni	s. 38
D4 Sinun tarinasi on taidetta	s. 39
D5 Utopia	s. 41
D6 Seuraa sisäistä sankariasia	s. 43

E. Aktivoidutaan – minä, ilmastoaktivisti

E1 Minun täydellinen yhteisö	s. 45
E2 Mitä voin tehdä?	s. 46
E3 Unelmatapahtuma	s. 47
E4 Kampanja hyvän asian puolesta	s. 49
E5 Ilmastotunteet	s. 50

A. LÄMMITTELY – ENERGISOIVA LÄMMITTELY ILMASTO- OIKEUDENMUKAI- SUUDEN PUOLESTA

A.1. ILMASTOTAPUTUS

Tarinanker- ronta

Taputa taputa!

Heräät ja huomaat, että maailma, jossa elät, kärsii ilmastonmuutoksesta. Mutta kuka sinä olet sanomaan, miksi on tärkeää ryhtyä toimiin?

Alat miettimään mahtavia aktivisteja ja kaikkea heidän osaamistaan... Tuntuu melkein mahdottomalta tehdä sitä, mitä he tekevät.

Jatkat sosiaalisen median syötteen selaamista ja vastausta ei tule ennen kuin... Oh, vau! Työpaja ilmastoaktivismista.

Siinä kerrotaan, että opit kolme taitoa, joita ilmastoaktivisti tarvitsee: mielikuvituksen, kommunikoinnin ja yhteistyön.

Miksi ei? Mennään!

Pää tavoite	Ryhmän rakentamista ja pohdintaa yllä mainituista aiheista mukavan ryhmän ilmapiiriin luomiseksi.
Aika/tila	40 minuuttia.
Osallistujat	10–20 henkilöä.
Materiaalit	Ei mitään.
Kuvaus	<p>Suoritat kolme lyhyttä peliä ja pohdinnan jälkeenpäin löytääksesi sanan, joka määrittelee pelin. Pohdintoja johtaa ohjaaja varmistaakseen, että ryhmä on yhtä mieltä oikeasta sanasta.</p> <p>Näkymätön pallo (KUVITTELU)</p> <p>Ympyrässä, sanomatta mitään, ohjaaja ottaa näkymättömän pallon taskustaan ja heittää sen toiselle henkilölle. Jokaisella on oltava mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa pallon kanssa. Myöhemmin ohjaaja muuttaa pallon kokoa ja alkaa heittää sitä eri tavoilla. Lopuksi ryhmä käyttää mielikuvitustaan jatkaakseen ja lopettaakseen muutaman minuutin kuluttua.</p> <p>Äänieristys (KOMMUNIKAATIO)</p> <p>Koko ryhmä sijoitetaan yhteen avoimeen tilaan. Kaksi ryhmän jäsentä on sijoitettu siten, että ryhmä muodostaa seinän kahden yksilön väliin. Ohjaaja antaa jokaiselle seinän ulkopuolella oleville henkilöille viestin, joka heidän on sanottava ääneen seinän toisella puolella olevalle henkilölle. Seinän muodostavan ryhmän täytyy puhua äänekkäästi tai huutaa estääkseen osallistujia kommunikoimasta.</p> <p>Laske 20:een (YHTEISTYÖ)</p> <p>Pyydä kaikkia istumaan ympyrässä. Kuka tahansa voi aloittaa laskennan tai sanoa luvun milloin tahansa, tavoitteena laskea yhdestä 20:een. Kuitenkin, jos kaksi henkilöä sanoo samaan aikaan numeron, laskenta alkaa alusta. Tämä peli edellyttää, että tiimin jäsenet eivät vain ole tietoisia ryhmän dynamiikasta, vaan työskentelevät yhdessä – rajoitetulla viestinnällä – päästäkseen loppuun.</p>
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Mitä teimme? Miltä meistä tuntui? • Mitä opimme tällä menetelmällä? • Mitä osaamista tarvittiin tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen? • Miksi tämä osaaminen voi olla tärkeää ilmastonmuutoksen torjunnassa?

A.2. VIHREÄ TAITEILIIJA

Tarinanker- ronta	<p>Energisen työpajan alun jälkeen on aika muuttua taiteilijaksi.</p> <p>Et ehkä ymmärrä, miksi ohjaaja antaa sinulle kyniä ja papereita ja sanoo, että sinun täytyy piirtää. Eikö tässä ollut kyse ilmastoaktivismista?</p> <p>Mutta muistathan, että myös mielikuvitus on tärkeä taito, joten mikäli luotat prosessiin ja suoritat menetelmän, teet johtopäätöksen:</p> <p>”Piiirustukset ovat hauskoja, vaikka emme ole ammattitaiteilijoita. Olemme kaikki eri muotoisia, meillä kaikilla on erilaisia näkemyksiä ja kykyjä, ja me kaikki voimme olla aktivisteja!”</p>
Päätavoite	<p>Opi tuntemaan muita ihmisiä ja ymmärtämään monimuotoisuutta hankkimalla loppuun mennessä värikkäitä ja monipuolisen näköisiä kasvoja.</p>
Aika/tila	<p>40 minuuttia.</p>
Osallistujat	<p>10-20 henkilöä, min. 12- v.</p>
Materiaalit	<p>Paperit / värilliset tussit (1 per henkilö).</p>
Kuvaus	<p>Neuvo osallistujia luomaan kaksi yhdensuuntaista linjaa tuoleineen ja istumaan alas. Jokainen osallistuja istuu toisen edessä paperin ja tussin kanssa. Osallistujamäärän tulee olla tasainen. Jos osallistujia on pariton, voit osallistua aktiviteettiin itse.</p> <p>Anna ohjeet yksitellen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Osallistujat kirjoittavat paperin yläosaan vastapäätä istuvan henkilön nimen ja piirtävät VAIN tämän henkilön kasvojen muodon. Seuraavaksi he luovuttavat paperin henkilölle, joka istuu heidän oikealla puolellaan. Jokaisella osallistujalla on nyt uusi paperi, jonka edessä on tyhjät kasvat. Ohjaaja nimeää osan kasvoista (kuten silmät). Osallistujat piirtävät nyt heidän edessään istuvan henkilön silmät. Tämä prosessi tulee toistaa niin monta kertaa kuin tarvitaan, kunnes jokainen osallistuja saa takaisin alkuperäisen paperin, jossa on vastapäätä istuvan henkilön nimi. Ohjaaja toistaa vaiheet C ja D ja antaa ohjeita piirtää eri osat kasvoista jokaisella käännöksellä. Toista näitä vaihteita, kunnes jokainen osallistuja saa takaisin alkuperäisen paperinsa, jossa on oma nimi. <p>Kun jokaisella osallistujalla on oma paperi, hän haastattelee nyt edessään olevaa henkilöä muutaman minuutin ajan itsestään ja ympäristöön liittyvistä aiheista.</p>

Description Kun haastattelut on tehty, osallistujat esittelevät kumppaninsa muulle ryhmälle näyttäen taiteellisen muutokuvan yksitellen.

- Kysymyksiä**
- Voisitko esitellä itsesi mainitsematta koulutustasi/työtäsi/taustaasi, lähtöpaikkaasi tai ikääsi?
  - Onko sinulla mitään harrastuksia? Mitkä?
  - Oletko huolissasi ilmastonmuutoksesta? Miksi?
  - Teetkö jotain ilmastonmuutoksen torjumiseksi? Mitä?
  - Tiedätkö kestäviä käytäntöjä? Toteutatko ne?
  - Millaisen tilanteen muistat, kun olet viettänyt aikaa luonnossa? Milloin olet tuntenut olevansa yhteydessä luontoon?

A.3. MARKKINA-ALUE

Tarinankeronta Tunnet olosi paljon varmemmaksi nyt, kun tiedät, että "jokainen voi olla aktiivisti!". Mutta... olemmeko samantyyppisiä aktivisteja koko elämämme ajan?

Luultavasti emme! Selvitetään, minkä tyyppisiä aktivisteja työpajassa on, ja mietitään menetelmää, johon olet jo törmännyt aiemmin:

Aiomme rakentaa markkina-alueen, jossa voimme kertoa mielipiteemme ja tuntea olevansa samaistuneita toistemme aktivismityyppeihin.

Päätavoite Tutustu erilaisiin aktivismin tapoihin.

Aika/tila 40 minuuttia.

Osallistujat 10-20 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit 2 korttia per henkilö, kyniä.

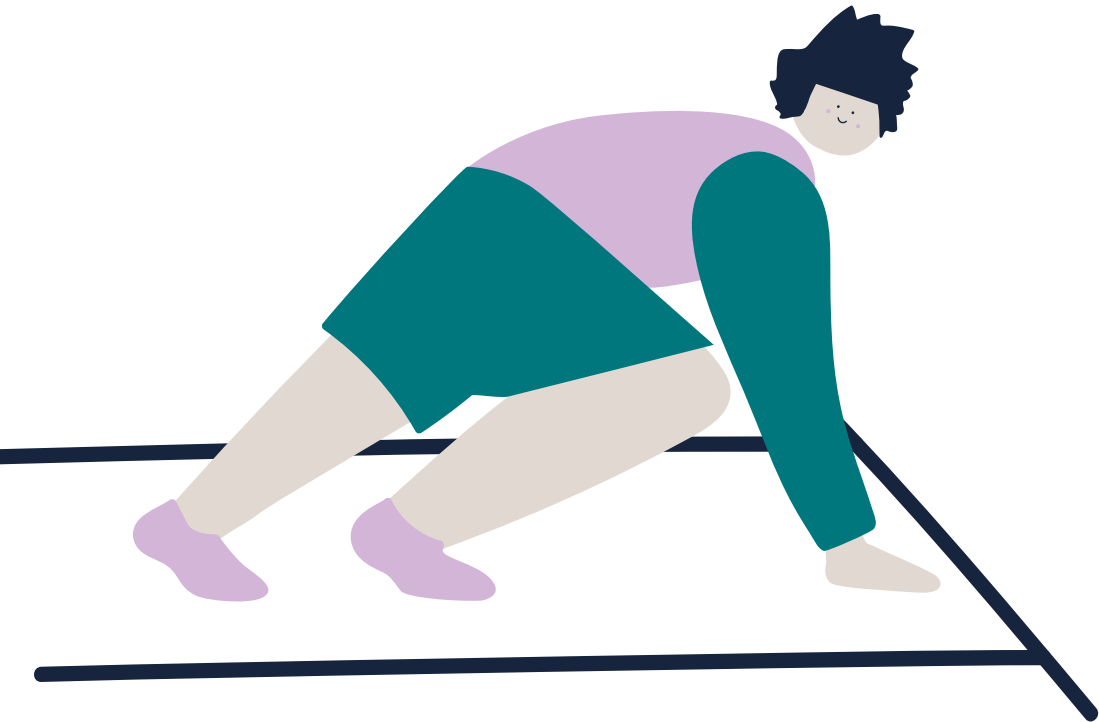
Kuvaus Anna jokaisen osallistujan kirjoittaa (ja/tai piirtää) ilmastoaktivistin kuvaus kortille. Voit myös käyttää liitteenä olevia ehdotuksia (tulostettava liite).

Kirjoita 2-3 korttia/osallistuja, ryhmän koosta riippuen. Avaa sitten kauppamarkkinat rohkaisemalla osallistujia vaihtamaan korttinsa muiden kanssa löytääkseen kaksi uutta korttia, joihin he voivat jotenkin samaistua, ja lisäksi löytää inspiraatiota, jotka resonovat eniten heidän kanssaan jne. Osallistujien tulee käydä aktiivista dialogia ja tutustua toisiinsa paremmin.

10-20 minuutin kuluttua kokoa kaikki yhteen ja käymään loppukeskustelu kysymyksien avulla.

Kysymyksiä Mitä tarinoita itsestäsi haluaisit jakaa ryhmälle näiden kahden kortin avulla?

B. ILMASTO- OIKEUDENMUKAISUUDESSA ALKUUN PÄÄSY – TÄSTÄ KAIKKI ALKAA

B.1. EKO-BINGO

Tarinankeronta	Markkina-alue oli erittäin rikastuttava, sillä se antoi yleiskuvan muista aktivismin tyypeistä ja toiminnoista. Nyt on aika tutustua ikätovereihisi ja heidän kiinnostuksiinsa. Hyväksy haaste ja huuda "Bingo", kun olet löytänyt rivin täyteen aktivistitovereita.
Päätavoite	Saada ryhmän jäsenet tuntemaan olonsa mukavammaksi toistensa kanssa. Kuunnella ilmasto-oikeudenmukaisuuden eri puolia.
Aika/tila	10 minuuttia.
Osallistujat	10-20 henkilöä, min. 12-v.
Materiaalit	Osallistujien bingokortit (tulostettava liite), joitain tyhjiä kortteja, kyniä.
Kuvaus	<p>Pyydä osallistujia kävelemään ympäri huonetta ja kysymään muilta, koskeeko jokin väite heitä.</p> <p>Kun osallistuja on löytänyt henkilön, jota jokin väitteistä koskee, hänen tulee kirjoittaa henkilön nimi vastaavaan kenttään. Sama henkilö voidaan syöttää vain yhteen kenttään. Jatka seuraavaan henkilöön.</p> <p>Kun osallistuja on täyttänyt neljä ruutua pystysuunnassa, vaakasuunnassa tai vinottain, hän huutaa "Bingo!". Vaihtoehtoisesti peliä voidaan pelata, kunnes kaikilla osallistujilla on vähintään yksi "Bingo".</p> <p>Pyydä lopuksi voittajaa lukemaan henkilöt, joilla on vastaavat ominaisuudet, jotka voivat sitten kertoa siitä lisää.</p>
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> Mikä oli mielestäsi inspiroivaa jaetuissa kirjoituksissa? Mitkä tarinat teillä on jo yhteisiä?

B.2. MINUN MATKA

Tarinankeronta	Sinun pitäisi tietää vähän enemmän ikätovereistasi, mutta entä sinä? On tärkeää, että pohdit itseäsi löytääksesi, mikä on tuonut sinut tänne ja mikä saa sinut välittämään ympäristöstä. Tiedostaminen, mistä on kotoisin, auttaa päättämään minne mennä!
Päätavoite	Pohdi ja jaa henkilökohtaista tarinaasi, motiivejasi ja odotuksiasi, jotka saivat sinut olemaan nykyisesi.
Aika/tila	90 minuuttia: 45 minuuttia henkilökohtaisten julisteiden valmisteluun, 45 minuuttia oman tarinan jakamiseen.

Aika/tila	Rauhallinen tila, jossa on mahdollista puhua ja jossa jokainen voi kuunnella syvällisesti jokaista tarinaa.
Osallistujat	Enintään 20-25 henkilöä, min. 12-v.
Materiaalit	Paperiarkkeja (3 jokaiselle osallistujalle), tussit, erilaiset osallistujien käytettävissä olevat luovat materiaalit (värit, kankaat, liima, värillinen pahvi, lankaa, nitoja jne.)
Kuvaus	<p>Pyydä osallistujia luomaan aikajana, joka edustaa heidän elämän merkittävimpiä vaiheita/hetkiä, jotka ovat saaneet osallistujat olemaan tänä päivänä sellaisia, joita he ovat - ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita ilmaston oikeudenmukaisuudesta ja taistelusta ympäristön ja ekologisen suojelun puolesta planeetalla.</p> <p>Jokainen osallistuja kuvaa "polkuaan" oman luovuutensa mukaan tarjotuilla luovilla materiaaleilla. Niiden tulee sisältää vähintään 3 merkittävää vaihetta/hetkeä elämästään. Ajatuksena on herättää heidän henkilökohtainen aikajansa henkiin ainutlaatuisten ja arvokkaiden kokemusten kautta.</p> <p>Kun kaikki osallistujat ovat rakentaneet oman aikajansa/taideteoksensa, pyydä osallistujia jakamaan työnsä ja puhumaan joistakin tärkeistä hetkistä.</p>
Kysymyksiä	<p>Tämäntyyppinen toiminta voi olla osallistujille intensiivistä. On erittäin tärkeää, että fasilitaattorit ovat mukana jakamisprosessissa sekä ennen jakamista että sen jälkeen.</p> <p>Ennen kuin aloitat henkilökohtaisen jakamisen, on tärkeää muistuttaa ryhmää siitä, että ohjaajat yrittävät luoda turvallisen ympäristön ja he ovat tervetulleita ilmaisemaan huolensa/tunteensa. Muutama kysymys pohdittavaksi voisi olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miltä meistä tuntui? • Millaista oli katsoa taaksepäin historiaamme? • Millaista oli yrittää muistaa ne askeleet, jotka johtivat meidät olemaan sitä, mitä olemme tänään?

B.3. MINUN TARINANI - SINUN TARINASI

Tarinankeronta	Tähän mennessä olet ehkä huomannut, että meillä kaikilla on tarinoita mukamme, olivatpa ne hyviä, huonoja, jännittäviä, seikkailunhaluisia tai vain arkisia tarinoita, joita meillä ei ehkä ole aikaa jakaa muiden kanssa. Voimme kertoa tarinoita käyttämällä sanoja, symboleita ja piirroksia. Kokeile mikä toimii sinulle parhaiten!
-----------------------	---

Tarinanker- ronta

Sillä ei ole väliä, jos tarinasi ei ole hauska tai inspiroiva, sitä ei tarvitse kertoa täydellisesti. Tärkeintä on, että löydät rohkeutesi puhua.

Nyt on sinun vuorosi! Kerro tarina ilmasto-oikeudenmukaisuudesta tai sitoutumisestasi maapalloa kohtaan. Jaa, kuuntele ja auta muita, jotta myös heidän tarinansa pääsevät esiin.

Päätavoite

Edistä osallistujien välistä vuorovaikutusta ilmasto-oikeudenmukaisuuteen liittyvien tarinoiden ja symbolien avulla.

Aika/tila

50 minuuttia.

Osallistujat

12-20 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit

Suorakaiteen muotoiset paperikortit (A4-paperi voidaan leikata kolmeen osaan) ja kyniä (1 per henkilö).

Kuvaus

Jaa kullekin henkilölle suorakulmion muotoinen kortti. Toiselle puolelle he kirjoittavat nimensä. Sitten he ajattelevat tarinaa, jotain hauskaa/innostavaa/ outoa/elämää muuttavaa, joka liittyy ilmasto-oikeuteen ja ympäristöön. Tarina pitäisi pystyä kertomaan enintään 2 minuutissa. Toiselle puolelle he piirtävät kolme symbolia, jotka tiivistävät tarinan. (10 minuuttia)

Kun he ovat piirtäneet symbolinsa, pyydä osallistujia liikkumaan tilassa ja menemään pareittain jakamaan tarinansa toisilleen symbolien avulla. (5 minuuttia molemmille tarinoille)

Ensimmäisen parien tapaamisen jälkeen he vaihtavat kortit ja lähtevät etsimään uutta paria. Tällä kertaa he toistavat prosessin, mutta selittävät tarinan henkilöstä, jonka korttia he pitävät hallussaan. He eivät voi puhua henkilölle, jonka korttia heillä on hallussaan, kysyäksesi tietoja uudelleen. (5 minuuttia molemmille tarinoille)

Toisen pariliitoksen jälkeen prosessi toistuu uusien kumppaneiden kanssa.

Lopullisen vaihdon jälkeen pyydä jokaista antamaan kortti takaisin "tarinan omistajalle" ja kerro heille tarina.

Kysymyksiä

- Miksi käytimme symboleita kertoaksemme tarinoitamme?
- Mitä tarinoillemme tapahtui? Menikö se oikein, miten viimeinen kortinhaltija sen selitti?
- Mikä tarina liikkutti sinua ja miksi? Mikä tarina jäi mieleesi?
- Mitä hyvä tarina mielestäsi tarvitsee?
- Milloin ja miten kerromme tarinoita jokapäiväisessä elämässämme?
- Onko sosiaalinen media muuttanut tapaamme kertoa tarinoita? Miten?

C.TUTKITAAN - OK... MUTTA MITÄ ON ILMASTO-OIKEUDENMUKAI- SUUS?

C.1. MAAILMAN JAKOPELI

Tarinanker- ronta

Ilmasto-oikeudenmukaisuuden yleisestä määritelmästä mennään nyt syvemmälle siihen, kuinka oikeudenmukaisuus liittyy läheisesti resurssien jakoon.

Ilmasto-oikeudenmukaisuutta on lähestyttävä globaalien linssien kautta, koska se, mitä tapahtuu yhdessä osassa maailmaa, vaikuttaa toiseen. Valtarakenteiden ja siirtomaaperinnön vuoksi meidän on suhtauduttava kriittisesti siihen, kuinka globaalin etelän maat kärsivät vaikutuksista, joita ne eivät ole lähtöisin.

Päätavoite

Visualisoi joitain maailmanlaajuisia tilastoja käytännön tavalla tosiasioita ja tietoja, joita on yleensä vaikea käsittää. Luo keskustelua näiden todellisuuksien vaikutuksista bruttokansantuotteen, ympäristön kulutuksen, hiilidioksidipäästöjen ja väestötietojen globaaleista korrelaatioista kautta.

Aika/tila

30 - 45 min / Tila, johon kaikki osallistujat mahtuvat.

Osallistujat

10-50 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit

Tuolit tai muut esineet, jotka edustavat jokaista maanosaa (Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Oseania, Eurooppa, Afrikka ja Aasia), jotka asetetaan lattialle karkean kartan muodostamiseksi. Paperiarkit, joissa on valittu tietokokoelma (ohjaajan valmisteleva etukäteen, ryhmän tarpeiden mukaan).

Kuvaus

Valmistautuminen

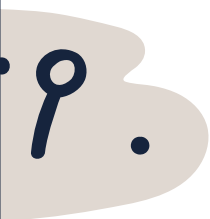
Tutki joitain tietoja etukäteen. (Katso esimerkkejä liitteestä.) Laske, mikä olisi oikea osallistujien tai objektien jakautuminen eri maanosien kesken edustamaan todellista tietoa esitettävistä kysymyksistä.

Valmisteleva maailmankartan karkea ääriiviiva etukäteen ja aseta se lattialle ennen kuin annat osallistujille ohjeita.

Toteutus

Jokainen henkilö/esine edustaa useita satoja miljoonia ihmisiä.

1. Pyydä osallistujia tekemään arviot vastauksena kysymykseen maapallon jakaumista. He sijoittavat itsensä/objektit mantereiden kesken data-arvioidensa mukaan. Osallistujat voivat vaihtaa lyhyesti ajatuksia aiheesta.
2. Kun he ovat valmiit, näytä heille todellista tietoa nykyisestä jakelusta.
3. Pohdi heidän arvioimiensa ja todellisten tietojen välistä eroa. Kysy, tuntevatko he olevansa edustettuina tiedoissa, joista he tulevat.
4. Toista prosessi käyttämällä muita esimerkkejä.

Kuvaus Tutustu erilaisiin globaaleihin karttoihin verkossa, kuten hiilikarttoihin. Näitä voidaan käyttää myös jakaumien visualisointiin menetelmän lopussa.

- Kysymyksiä**
- Mitä ilmasto-oikeudenmukaisuus merkitsee sinulle? Ja ryhmälle?
  - Mihin arvioista olisitko odottanut muita tuloksia ja tietoja?
  - Sijaitisiko mantereilla, joissa on runsautta tai niukkuutta? Miltä sinusta tuntui jokaisessa heistä?
  - Miten tämä vaurauden jakautuminen maailmassa tapahtui? Mitkä historian prosessit ovat vaikuttaneet tähän?
  - Mitä yhteyksiä näet eri tietojoukkojen välillä?
  - Miten varallisuus ja ympäristön kulutus liittyvät toisiinsa maailman eri alueilla?
  - Mitä asioita maailmassa tapahtuu tällä hetkellä, mikä saattaa liittyä tähän epätasaiseen jakautumiseen? Mikä on suhde?
  - Miksi globaalia vaurautta ei ole toistaiseksi ollut mahdollista jakaa oikeudenmukaisemmin? Mitä tämän saavuttamiseksi tarvittaisiin?
  - Mitä ilmastonmuutoksesta kärsivät maat mielestäsi tarvitsevat? Luuletko, että tiedämme kuinka auttaa heitä todellisuudessa?

C.2. ILMASTOTODISTAJAT

Tarinankeronta On hienoa, että opit globaaleista asioista, mutta entä paikalliset kokemukset? Ilmastonmuutoksesta kärsivillä ihmisillä on yleensä tärkeää tietoa ilmasto-oikeudenmukaisuudesta, koska he tiedostavat, mitkä vaatimukset hyödyttävät heidän yhteisöjään ja mitkä eivät.

Kuuntele ilmastotodistajaa saadaksesi inspiraatiota ja ymmärtääksesi heidän päivittäisen todellisuutensa!

Päätavoite Raportoi tiettyjen maiden havainnoista ja esitä vaatimuksia.

Aika/tila 60 minuuttia.

Osallistujat 10-20 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit Kopiot ilmastotodistajien raportista (yksi ryhmää kohden) seuraavsta linkistä: <https://www.klimazeugen.eu/en/home/> (verkkosivusto englanniksi ja saksaksi); fläppitaulu (yksi ryhmää kohden), värikkäitä kyniä ja tusseja sekä kysymykset ryhmätyötä varten

Kuvaus **Valmistautuminen**
Valmistele ilmastotodistajien raportti (jaettu QR-koodien kautta) ja kirjoita paperille seuraavat kysymykset (yksi per ryhmä):

Kuvaus

- Kuka on ilmastotodistajasi? Mikä on heidän asuinpaikkansa, ikänsä, ammattinsa?
- Mitä muutoksia luonnossa (eläimet, kasvit, elinympäristö) raportoidaan?
- Mitä muutoksia elinoloissa tämä aiheuttaa?
- Onko muutosten syyt mainittu?
- Mitkä ovat ihmisten tulevaisuuden näkymät?
- Esitetäänkö vaatimuksia vai ilmaistaanko toiveita?

Toteutus

Ja osallistujat pieniin ryhmiin (3–4 henkilöä) ja anna heille ilmastotodistajan raportti, paperi ryhmäkeskustelua varten ja fläppitaulu. Pyydä heitä työskentelemään ryhmissä, lukemaan ilmastotodistajan tarina ja valmistelemaan pieni ja visuaalisesti houkutteleva esitys näytettäväksi muulle ryhmälle. (5 minuuttia)

Lopuksi pyydä lopuksi ryhmiä jakautumaan uudelleen niin, että jokaiseen ryhmään menee yksi kustakin aiemmasta ryhmästä. Pyydä osallistujia esittelemään ilmastonnäkijänsä tarina heille osoitetuissa ryhmissä. Jokaisen henkilön kustakin ryhmästä tulee osallistua esitykseen ja kaikkiin kysymyksiin tulee vastata.

Kysymyksiä

- Mitkä ilmastonnäkijöiden elämän alueet vaikuttivat eniten?
- Oletko kokenut vastaavaa ilmastomuutoksen takia? Miltä sinusta tuntuu?
- Oliko ilmastotodistajilla samanlaisia vaatimuksia?
- Mitä muutoksia he ehdottavat? Voisitko myös tehdä nämä muutokset omassa kontekstissasi? Miksi tai miksi ei?

C.3. LIKUTAAN ETEENPÄIN**Tarinankeronta**

Olet tutustunut eri ilmastotodistajien tarinoihin, mutta haluaisitko "kävellä heidän kengissään" hetken? Miltä se tuntuisi?

Kun katsomme ilmastokriisiä, voimme nähdä, että ilmastoepäoikeudenmukaisuus vaikuttaa enemmän tiettyihin väestöryhmiin. Jotkut seuraavista sosioekonomisista tekijöistä vaikuttavat tähän, kuten alkuperä, luokka, sukupuoli, ulkonäkö, tavat, uskonto ja kansallisuus.

Yritä tuntea empatiaa toisia kohtaan ja ymmärtää, kuinka ilmaston epäoikeudenmukaisuus vaikuttaa tiettyihin ihmisryhmiin paljon enemmän kuin toisiin, ja kuinka etuoikeutettu asema myös vaikuttaa vahvasti.

Päätavoite	Empatian tunteminen ja tietoisuus, kuinka erilaiset valtarakenteet ja vallan epätasa-arvo vaikuttavat eri ihmisiin eri tavoin. Tee intersektionaalisuudesta ¹⁶ konkreettisempia.
Aika/tila	30 minuuttia / avoin tila liikkumiseen.
Osallistujat	Mikä tahansa koko ryhmä, min. 12-v. (voi myös mukauttaa nuoremmille)
Materiaalit	Ilmastotodistajien roolit [liite].
Sisältö huomautus	Huomaa, että tämä menetelmä saattaa tuottaa stereotyyppioita, jotka on otettava huomioon. Käytämme tässä stereotyyppioita, koska ne auttavat meitä tuomaan yhteiskunnassa vallitsevia ennakkoluuloja takaisin pintaan, mutta myös ymmärtämään eri syrjivien akselien risteyskohtaa.
Kuvaus	<p>Jaa ensin roolit (tulostettavat/liitteet) ja anna osallistujien lukea ne ja "kehittää" niitä kirjoittamalla pieni päiväkirja siitä, miltä heidän jokapäiväinen elämänsä näyttää. He eivät saa kertoa toisilleen rooliaan. (5 minuuttia)</p> <p>Pyydä osallistujia asettumaan riviin ja jättämään kullekin tilaa eteenpäin tarvittaessa. Selitä, että mikäli he ajattelevat, että lausunnot, jotka tulet lukemaan, koskevat heidän rooliaan, heidän pitäisi siirtyä eteenpäin.</p> <p>Lue lausunnot ääneen. Kun väite on totta, he ottavat askeleen eteenpäin. Kun väite ei pidä paikkaansa, he jäävät paikalleen.</p> <p>Kun kaikki lausunnot on luettu ääneen, aloita keskustelukierros. Jokaisen pitäisi saada mahdollisuus pohtia hahmonsä asemaa ja jakaa. Sitten he voivat keskustella siitä, miltä heistä henkilökohtaisesti tuntui tämän harjoituksen aikana.</p>
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Miltä sinusta tuntui roolissa? • Miltä sinusta tuntui jäädessäsi jälkeen/jättäessäsi muut taakse? • Mikä oli vaikeaa?

C.4. ILMASTOPAKOLAISET

Tarinankeronta	Elämänpolut liittyvät läheisesti elämäntarinoihin. tarinat ilmastomuuttajista ja pakolaisista ovat nykyään yleisempiä, kun ilmastoepäoikeudenmukaisuus provosoi jatkuvasti muuttoliikettä ja ihmiset
-----------------------	--

16. intersektionaalisuus - kun ihmisen identiteetin osat (kuten alkuperä, ulkonäkö, sukupuoli ja kyvyt) menevät päällekkäin ja vaikuttavat siihen, miten heitä kohdellaan. Tämä auttaa meitä näkemään suuremman kuvan syrjinnästä. Esimerkiksi värillinen nainen saattaa kohdata syrjintää ja kamppailuja, jotka eroavat valkoisen naisen tai värillisen miehen vastaavista.

Tarinanker- ronta	joutuvat pakolaisiksi kärsimään seurauksista, joita he eivät ole saaneet aikaan. Nostetaan tietoisuuttamme tutustumalla 6 eri tarinaan, jotka liittyvät eri ilmastopakolaisten tarinoihin.
Päätavoite	Empatian tunteminen ja tietoisuuden lisääminen ilmastopakolaisten kamppailuista .
Aika/tila	90 - 120 minuuttia / Iso huone, missä 6 pöytää.
Osallistujat	12-50 henkilöä, min. 12-v.
Materiaalit	6 ilmastopakolaisten tarinaa (liite), paperia ja kyniä jokaiselle osallistujalle, fläppitauluja ja tusseja, ohjaavia kysymyksiä.
Sisältö huomautus	Poliittinen vaino, ääritapahtumat, pako, väkivalta, menetys. Ole tietoinen, että tarinat voivat laukaista mahdollisia traumojen itsellesi tai osallistujille; anna heille tiedot sisällöstä etukäteen.
Kuvaus	<p>Osa 1</p> <p>Pyydä osallistujia keskustelemaan "pakolaisen" määritelmästä arvioidakseen osallistujien aikaisempaa tietoa. (Kuka on pakolainen? Mitä tarkoittaa olla pakolainen? Mitä eroa on turvapaikanhakijalla?) Voit myös näyttää lyhyen videon aiheesta: https://www.youtube.com/watch?v=vNauOYGcKig</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aseta osallistujille joitain perussääntöjä: Ei aksentteja. Puhu kunnioittavasti.Vältä puhumasta pakolaisista VAIN uhreina. Mieti, mitä valtaa heillä on ja mitä päätöksiä he tekevät.Pysy mukana toiminnassa. 2. Jaa ryhmä 6 pienempään, suunnilleen samankokoiseen ryhmään ja pyydä heitä työskentelemään yhdessä pöydän ääressä. 3. Jaa sitten yksi pakolaistarina jokaiselle ryhmän jäsenelle. Saman ryhmän osallistujilla tulisi olla sama tarina. 4. Pyydä kunkin ryhmän jäseniä luomaan yksi yksinkertainen nimilappu heidän ilmastopakolaiselle ja maalle. Laita tämä jokaisen pöydän päälle. 5. Pyydä osallistujia lukemaan tarinansa erikseen. Pyydä heitä korostamaan toiveita, huolia ja tunteita tekstissä. 6. Kun he ovat lukeneet tarinan, pyydä pohtimaan joitain kysymyksiä ilmas- topakolaisen tarinasta: <ul style="list-style-type: none"> • Miten hänestä tuli pakolainen? • Mikä oli hetki, jolloin he tajusivat, että heidän on ehkä lähdettävä kodistaan? • Miten heihin on vaikuttanut se, että he ovat eri maassa/uudessa ympäristössä? 7. Pyydä osallistujia jakamaan nämä tarinat pienissä ryhmissä.

Kuvaus**Osa 2**

Kerro osallistujille, että he osallistuvat ilmastopakolaisten vuosittaiseen konferenssiin, jossa he liikkuvat roolinsa kautta tapaamaan muita ilmastopakolaisia ympäri maailmaa.

1. Jaa jokainen pieni ryhmä kahteen pienempään ryhmään: toinen ryhmä on "matkaryhmä" ja toinen "kotiryhmä". Pyydä ryhmiä asettumaan ympyrään.
2. Anna jokaiselle pienemmälle ryhmälle paperi, jossa on ohjaavia kysymyksiä herättääksesi keskustelua ja tehdäksesi muistiinpanoja:
  - Miksi sinusta tuli pakolainen?
  - Kuka tai mikä on vastuussa tilanteestasi?
  - Millaista elämäsi on muuton jälkeen? Miten se eroaa?
  - Miten kansainvälinen yhteisö voi tukea sinua ja tilannettasi?
3. Pyydä "matka"-ryhmiä siirtymään myötäpäivään toiseen ryhmään. "Kotiryhmät" pysyvät paikoillaan ja tervehtivät muita "matkavaltuuskuntia". Ryhmät keskustelevat annettujen kysymysten pohjalta (7 minuuttia per kierros)
4. Toista prosessia, kunnes osallistujat palaavat alkuperäiseen ryhmään.
5. Pyydä "matka"ryhmiä kertomaan, mitä he ovat oppineet muiden "kotiryhmien" kautta ja päinvastoin.

Osallistujien tulee nyt päästä eroon rooleistaan ja palata takaisin itseensä. Voit kysyä osallistujilta: Miltä heistä tuntuu nyt?

Kysymyksiä

Loppukeskustelussa osallistujat voivat mahdollisuuksien mukaan pysyä ilmastopakolaisten rooleissaan.

Mahdollisia kysymyksiä keskusteluun:

- Mitkä ovat yleisiä teemoja siitä, miksi ihmiset pakotetaan pakenemaan kodeistaan?
- Mitkä olivat yllättävimpiä asioita, joita opit muilta ilmastopakolaisilta?
- Mitä tarvitset ihmisarvoiseen elämään?
- Mitä vaatimuksia sinulla on kansainväliseltä yhteisöltä?

C.5. HILJAINEN NÄYTTELY**Tarinankeronta**

Olet vähitellen muuttumassa aktivistiksi työskentelemällä kriittisen ajattelusi parissa. Mutta joskus, vaikka haluaisit oppia jostain aiheesta, sinun on vaikea navigoida tietolähteissä tai löytää aikaa ja rentoja tiloja, eikä niin?

On tärkeää omistaa laatu-aikaa meitä koskettavien aiheiden oppimiseen, mutta myös oppimisprosessista nauttimiseen harrastuksena.

Meillä on täydellinen tila, jossa voit alkaa löytää niitä hetkiä ja tiloja, joiden

avulla voit liittyä ilmasto-oikeudenmukaisuuden aiheeseen. Tule tutustumaan hiljaiseen näyttelyymme!

Päätaivoite	Hanki yleistä- sekä erityistä tietoa ilmasto-oikeudenmukaisuudesta ja siitä, miten se liittyy siirtomaahistoriaan ja muihin valtarakenteisiin. Sukella aiheeseen syvemmälle ja kerää monipuolista tietoa pienessä ajassa.
Aika/tila	90 minuuttia / huone, jossa voit liikkua. Varaa riittävästi aikaa (jopa useita päiviä) tämän menetelmän valmisteluun - ei vain materiaalin keräämiseen, vaan myös huoneen muuttamiseen näyttelyksi. Mitä luovempi tila on, sitä parempi.
Osallistujat	Voit määritellä itse.
Materiaalit	Puhelin, kuulokkeet, nettiyhteys sekä kaikki materiaalit, jotka haluat esitellä. Pyydä osallistujia tuomaan matkapuhelimensa ja kuulokkeet, mutta muista, että jos se ei ole mahdollista, sinun on mietittävä vaihtoehtoja materiaalien saattamiseksi kaikkien saataville (esimerkiksi katsomalla videoita ryhmissä/ tai tulostamalla lisää materiaalia).
Kuvaus	Valmistautuminen Kun valitset näytteille asetettavia materiaaleja, mieti, mitä olet oppinut tari-nankerronnasta tähän mennessä. Usein ihmisten tarinoiden kuuleminen on vaikuttavampaa kuin tieteelliset faktat. Muuta huone näyttelyksi. Se voi olla myös näyttely verkossa. Luo asemia eri tietopisteille. Käytä omaa luovuuttasi. Jotta osallistujat voivat oppia annetusta tiedosta, on tärkeää aktivoida kaikki heidän aistinsa. He voivat esimerkiksi katsoa videoita, kuunnella äänikirjoja tai podcasteja, lukea mielenkiintoisia artikkeleita ja ehkä jopa kirjoja. (Voit luoda QR-koodeja verkkomateriaaleja varten.) Toteutus Pyydä osallistujia liikkumaan näyttelyn eri asemilla ja tutustumaan erilaisiin lähteisiin. Kun kaikilla on ollut mahdollisuus vieraillla useimmilla asemilla, päättää kierros seuraavilla kysymyksillä koko ryhmälle.
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Mikä oli uutta, mikä oli sinulle jo tuttua? • Mitä kysymyksiä sinulla on näyttelyyn liittyen? • Mikä oli sinulle mielenkiintoisinta?

D. UNELMOIDAAN - OIKEUDEN- MUKAISESTA JA IHANASTA MAAILMASTA

D.1. KUKA SEN SANOI?

Tarinanker- ronta	Ennen itse puhumista on joskus kuunneltava muita ääniä ja ymmärrettävä, mitä kyseisestä aiheesta on sanottu. Matkustetaan läpi historian ja selvitetään, mitä kuuluisat ihmiset sanoivat!
Päätavoite	Tutustu erilaisiin ilmastoaktivisteihin ja erilaisiin näkökulmiin ja lähestymistä-poihin ilmastokeskustelussa.
Aika/tila	60 minuuttia / Tila ryhmän koon mukaan.
Osallistujat	12-30 osallistujaa, min. 15-v.
Materiaalit	Printatus lainaukset (liite).
Kuvaus	Muodosta 3-4 hengen ryhmiä ja jaa 1-3 lainausta jokaiselle ryhmälle. Anna heille 15-20 minuuttia aikaa keskustella lainauksista ja arvata, kuka ne sanoi. Lopuksi keskustelkaa ryhmässä kysymysten pohjalta.
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Kenen luulet tämän sanoneen? Miksi? • Mikä on viesti? • Mitä yhtäläisyyksiä ja eroja näet, kun kuulet kaikki nämä väitteet? • Mikä lainaus herättää tunteita sinussa? Millaisia?

D.2. ILMASTOAKTIVISTIEN MAAILMANLAAJUINEN KARTTA

Tarinanker- ronta	Historian kautta on monia ääniä, jotka jäävät kuulematta, vaikka panos ja ideat näiden sanojen ulkopuolella olivatkin rikastuttavia. Jos määrittelemme uudelleen, kenen ääniä kannattaa kuunnella ja alamme arvostaa kaikkia ääniä, onnistumme osallistumaan laajempiin keskusteluihin.
Päätavoite	Kuuntele ilmastoaktivistien tarinoita monipuolistaaksesi keskustelua ilmas-tonmuutoksen kokemuksista ja lisätäksesi tietoisuutta nuorten toiminnasta.
Aika/tila	25-30 minuuttia.
Osallistujat	3-5 henkilöä, min. 12-v,
Materiaalit	Paperit ja värilliset tussit (1 per henkilö) Laitteet, joissa on pääsy nettiin. Linkki: https://globe.jugendeinewelt.at

Kuvaus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esittele ryhmälle nuorten ilmastoaktivistien maailmanlaajuiseen kartta. 2. Muodosta 3-4 hengen ryhmiä ja anna jokaisen ryhmän valita yksi ilmastoaktivisti. 3. Anna heidän lukea ja kuunnella valitun aktivistin tarina. 4. Pyydä heitä lukemaan netistä lisää tietoa siitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa alueeseen. 5. Pyydä osallistujia valmistelevaan pieni esitys ko. maasta, jota he tutkivat, ja kuinka nuori aktivisti osallistuu ratkaisuun. 6. Jakakaa esitykset ilmastoaktivisteista koko ryhmän kesken. Kysy esittäjiltä: <ul style="list-style-type: none"> • Mistä aktivistiprojektissa on kyse? • Mikä oli henkilön motivaatio aktivoitua?
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Mikä motivoisi sinua aktiiviseen toimintaan? • Mitä ihmisten pitää mielestäsi aktivoitua ilmastoasioissa? • Mitä yhteistä näillä aktivisteilla on? • Näetkö samanlaisen ongelman omassa ympäristössäsi? • Voisitko tehdä samanlaisen projektin omassa yhteisössä?

D.3. MUUTOKSET YMPÄRILLÄNI

Tarinankeronta	<p>Oletko koskaan pysähtynyt hetkeksi pohtimaan, kuinka kaikki ympärillämme muuttuu jatkuvasti? Tiet, puistot, talot, uudet rakennukset, puut – kaikki muuttuu, kaikki syntyy uudelleen - entä me? Miten koemme tämän kaiken?</p> <p>Tässä taiteellisessa tarinankerronnallisessa kokemuksessa elämme yhdessä suosikkipaikkamme uudelleen pohtiaksemme sitä roolia, joka yhteisöllä ja paikkojen asukkailla on tai voi olla valittaessa ympärillämme olevia ympäristömuutoksia.</p>
Päätavoite	<p>Taiteen käyttäminen tarinankerrontamuotona jakaakseen henkilökohtaisia kokemuksia ympäristön muutoksista ja muutoksista, joita jokainen meistä on nähnyt.</p>
Aika/tila	<p>120 minuuttia: 60 minuuttia henkilökohtaisten taideteosten valmisteluun, 60 minuuttia taidegallerian perustamiseen ja eri teosten jakamiseen / Rauhallinen tila, jossa on mahdollista jutella ja jossa jokainen voi osallistua jokaisen tarinan syvään kuunteluun.</p>
Osallistujat	<p>Maksimi 20-25 osallistujaa, min. 12-v.</p>
Materiaalit	<p>Kaikki taiteelliset, luovat ja kierrätetyt materiaalit, joita löytyy. Mitä enemmän materiaalia on osallistujien saataville, sitä luovempi taideteos on.</p>

Kuvaus

Pyydä osallistujia miettimään hetken ajani paikkaa, jossa he asuvat (kaupunki, kylä tai maa jne.) ja kuvittelemaan paikkoja, joita he rakastavat eniten tai ovat rakastaneet kyseisessä paikassa. Pyydä jokaista osallistujaa nimeämään paikka hänen kaupungissaan/kylässään/maassaan, joka on muuttunut ajan myötä.

Kun paikka on tunnistettu, pyydä jokaista osallistujaa luomaan taiteellinen teos, joka edustaa kyseistä paikkaa ennen ja jälkeen muutoksen, jonka se on läpikäynyt. Jokainen voi herättää taiteellisen työnsä uloon haluamallaan tavalla ja käyttää haluamiaan taiteellisia ja luovia tekniikoita. Ainoa yhteinen tehtävä on antaa huomiota taiteelliselle teokselle, joka edustaa valitun paikan muutosta, tuomalla esiin muutosta ennen ja jälkeen.

Kun taiteellinen työ on valmis, jokainen osallistuja valitsee huoneessa paikan, jossa työ on esillä, sekä nimen ja kuvauksen työstään. Kun kaikki teokset ovat valmiit, "taidegalleria" avautuu ja osallistujat voivat kiertää näyttelyä ja kuunnella tarinoita luomusten takana.

Kun kaikki ovat käyneet taidegalleriassa, palataan yhteen ja pohditaan juuri tekemäämme toimintaa keskittyen kunkin osallistujan työllään tuomien ympäristömuutosten jakamiseen.

Kysymyksiä

- Miten kokemamme ympäristömuutokset ovat muuttaneet elämäämme?
- Miltä nämä kokemukset saivat meidät tuntemaan, kun elimme niitä?
- Ymmärsimmekö me ja yhteisömme niiden parantavan tai huonontavan elämänlaatuamme?
- Miten voimme toimia, jos näemme kodeissamme haitallisina ja vaarallisina pitämiämme ympäristömuutoksia?

D.4. SINUN TARINASI ON TAIDETTA**Tarinankeronta**

Olemme jo kuulleet paljon ilmasto-oikeudenmukaisuudesta. Tarkastellaan nyt henkilökohtaista yhteyttä aiheeseen ja luodaan yhteyksiä muihin.

Tällä menetelmällä voit harjoitella kertomaan omista huolenaiheistasi tavalla, jonka muut ymmärtävät. Erilaisten aistinvaraisten lähestymistapojen avulla voit ilmaista itseäsi muille ja saada heidät pitämään tarinaasi mielenkiintoisena tai ideoitasi inspiroivina.

Päätavoite

Astu mukaan tarinankerrontaan ja tee oma tarinasi ymmärrettäväksi. Tee abstraktista ilmasto-oikeudenmukaisuuden käsitteestä konkreettisempi yksittäisten tarinoiden avulla. Tee tarinasta ymmärrettävämpi taiteellisen lähestymistavan avulla.

Päätavoite	Visualisoi tarinoita intiimeissä ja hiljaisissa ympäristöissä. Edistä empatiaa ja ryhmätyötä.
Aika/tila	120+ minuuttia tai koko aamu- tai iltapäiväisessio / Riittävästi pöytiä ja tuoleja rauhallisessa ja valoisassa ympäristössä, ehkä rentouttavaa musiikkia.
Osallistujat	Minkä tahansa kokoinen ryhmä, saatavilla oleville materiaaleille.
Materiaalit	Ohjaavat kysymykset monisteena tai tekstiviestinä osallistujien matkapuhelimiin. Materiaalit muistiinpanojen tekemiseen. Kaikenlaiset taidemateriaalit, kuten vesivärit, öljypastellit, lyijykynät, huopakynät, väriliidut, (mieluiten kierätetyt tai uusiokäyttöiset) liima, sakset.
Kuvaus	<p>Esitä alkuun pohdiskeluvia kysymyksiä osallistujille. Seuraavaksi jaa osallistujat pareihin. (Mieti, kuinka sovitaa parit yhteen ennen kuin aloitat harjoituksen.) Kannusta pareja lähtemään kävelylle (tai etsimään mukava tila keskustelulle). Kesto: 40-60 minuuttia.</p> <p>Kävelyllä henkilön A tulee kysyä henkilöltä B: Mikä on sinulle henkilökohtaisesti merkittävin tarina, kun ajattelet ilmasto-oikeudenmukaisuutta? Tämä voi olla mikä tahansa, kuten henkilökohtainen kokemus, tärkeä tapahtuma, inspiroiva kohtaaminen, tiettyjen tunteiden aiheuttama tilanne, suuri huoli tai motivaatio, visio, liittolaisten etsiminen tai niin edelleen.</p> <p>Henkilön A tulisi auttaa henkilöä B luomaan tarina tästä aiheesta esittämällä jatkokysymyksiä, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitkä ovat sinulle tärkeitä näkökohtia? • Selitä tämä minulle yksinkertaisesti ja muutamalla sanalla. • Yritä saada minut koukkuun tarinaasi. • Milloin ja missä kontekstissa tarinasi tapahtui? • Keitä tarinan henkilöt ovat? • Mitkä ovat haasteet, esteet? • Kenelle haluat kertoa tämän tarinan ja miksi? • Mikä tunne sinua liikuttaa kun ajattelet tätä? Yritä saada minut tuntemaan samoin! • Nimeä yksi erityisen tärkeä yksityiskohta tarinassasi. • Älä sano liikaa. Vähemmän on enemmän. <p>Henkilön A tulee tehdä muistiinpanoja, kun henkilö B vastaa.</p> <p>Kun osallistujat ovat kävelyllä, ohjaaja järjestää huoneen: pystyttää pöytiä, joihin osallistujat voivat istua ja päästä käsiksi kaikkeen taidemateriaaliin.</p> <p>20-30 minuutin kuluttua kumppanit vaihtavat rooleja. Henkilö A ajattelee ilmasto-oikeudenmukaisuuteen liittyvää itselle tärkeää tapahtumaa, ja</p>

Kuvaus

henkilö B auttaa häntä kehittämään siitä tarinan ja tekee muistiinpanoja.

Kun molemmat kumppanit on haastateltu, kumppanit vaihtavat muistiinpanojaan niin, että jokaisella on muistiinpanot omaan tarinaansa ja palaavat yhteiseen tilaan. Kannusta heitä lukemaan kumppaninsa tekemät muistiinpanot ja kehittämään tarinaansa taiteelliseksi esitykseksi. Esitä osallistujille lisää ohjaavia kysymyksiä, kuten:

- Mikä voisi olla tarinan kansikuva, jonka haluaisit kertoa?
- Mitä muun ryhmän pitäisi nähdä, kun he kuulevat tarinasi?
- Mitkä kuvitukset voisivat tehdä tarinastasi vieläkin vaikuttavamman?
- Mitä värejä ja muotoja tarinasi sisältää?
- Kuinka voit ilmaista tunteesi tästä tarinasta kuvassa?

Heidän tulisi nyt työskennellä hiljaisuudessa ja keskittyä vain itseensä noin 20–40 minuuttia. Kun kaikki on valmis, perusta galleria kerätyistä taideteoksista.

Kannusta osallistujia kertomaan tarinansa uudelleen koko ryhmän kanssa, jos he haluavat.

Kysymyksiä

- Mikä on oma näkökulmasi aiheeseen? Miksi ilmasto-oikeudenmukaisuus on sinulle tärkeää? Mitkä ovat tärkeimmät näkökohdat?
- Mitä olet kokenut, mikä saattaa olla uutta muille?
- Mitä haluat saavuttaa saamalla muut tietoisiksi aiheestasi?
- Kuinka voit parhaiten luoda tietoisuutta?
- Miten haastattelukumppanisi inspiroi sinua?
- Mihin tarinoihin ja taideteoksiin voit samaistua ja miksi?

D.5. UTOPIA**Tarinankeronta**

Meillä kaikilla on unelmia ja toiveita siitä, millainen maailman pitäisi olla. Kun puhumme ilmasto-oikeudenmukaisuudesta, pelot, uhkaukset ja kauhut tulevat usein esiin.

Tässä harjoituksessa voit olla luova etkä rajoita mieltäsi luodaksesi utopioitasi. Loppujen lopuksi, kuinka maailmaa voidaan muuttaa, jos et kuvaa sitä positiivisesti?

Päätavoite

Kuvittele utopiaa, jossa on tasa-arvoa.

Aika/tila

60 minuuttia / mikä tahansa avoin tai suljettu tila.

Osallistujat

3–25 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit

Kannettava tietokone ja projektori (jos näytät ensin videon). Tuolit, paperia, kyniä osallistujille, fläppitaulu/taulu ja tussi ohjaajalle.

Kuvaus

Saattaa olla hyödyllistä näyttää ensin valitsemasi video aiheen esittelemiseksi. Videolla voidaan osoittaa, kuinka ilmastonmuutos lisää esimerkiksi ihmisten välistä eriarvoisuutta. Videon jälkeen avoriihi osallistujien kanssa siitä, mitä utopia tarkoittaa. Tee samaan aikaan muistiinpanoja fläppitaululle/taululle.

Pyydä sitten osallistujia kuvittelemaan omat utopiansa 10 vuoden kuluttua. Halutessasi voit kutsua osallistujia etsimään mukavan paikan ja sulkemaan silmänsä. Voit myös esittää johtavia kysymyksiä, kuten:

- Kun katsot utopiaasi, mitä näet?
- Mikä asukkaat käyttävät ravinnokseen?
- Miten luontoa kohdellaan?
- Miten yhteisö on organisoitu?
- Kuka tekee päätökset yhteiskunnan puolesta?
- Miten rahat jaetaan?
- Miten ruoka jaetaan?

Riittävän harkinta-ajan jälkeen jaa heidät pareiksi tai pieniin ryhmiin (max. 4 henkilöä) keskustelemaan heidän utopiastaan. Tänä aikana heidän tulee:

- päättää joistakin utopioidensa yhteisistä näkökohdista
- kuvailla utopiassa elävän henkilön tyypillistä päivää
- löytää yhteyksiä utopiansa ja omien tosielämän kokemustensa välillä
- suunnitella, kuinka he haluavat esittää ideansa koko ryhmälle (esimerkiksi piirtämällä, näyttelemällä tai tanssimalla).

Anna heille aikaa keskustella ja suunnitella esityksensä. Ryhmäkeskustelun jälkeen jokainen ryhmä voi jakaa näkemyksensä.

Voit tehdä yhteenvetoa osallistujien esityksistä fläppitaululle, jos se on mielestäsi hyödyllistä.

Kysymyksiä

- Mitä minä kirjoitin? Mitä muut kirjoittivat?
  - Mitä tapahtui usein?
  - Oliko utopiassamme yhteisiä puolia?
  - Miten löydämme kompromissin?
  - Mitä näkökohtia utopioistamme voisimme tuoda todellisuuteen?
  - Kuinka toimimme pienissä ryhmissä; miten löysimme kompromisseja?
  - Miksi maailma ei ole utopioidemme kaltainen? Mitä voimme tehdä asialle?
-

D.6. SEURAA SISÄISTÄ SANKARIASI

Tarinankeronta	Ja viimeisenä mutta ei vähäisimpänä... älä koskaan unohda kuunnella omaa ääntäsi. Toisten ihmisten äänet ovat oivalluksia, joista voit oppia paljon. Sinulla on kuitenkin sisäinen sankari, joka tietää, mikä sopii sinulle. Lähdetään etsimään sitä!
Päätavoite	Itsetutkiskeluun keskittyvän harjoituksen tekeminen ja lyhyen tarinan luominen hahmosta omien ideoiden, tunteiden, kokemusten pohjalta. Hahmo muistuttaa jotenkin "omaa sankariääntäsi".
Aika/tila	1,5 tuntia / iso tila.
Osallistujat	10 - 25 henkilöä (yksittäinen tai ryhmäliikunta), min. 12-v.
Materiaalit	Lehtiötaulut, kynät ja tussit, digitaaliset työkalut jne.
Kuvaus	<p>Selitä ryhmälle, että he luovat oman tarinansa "Sankarin matka" ohjaajan esittelemän kerrontarakenteen perusteella. Selitä ensin ryhmälle, mikä Sankarin matkan kerrontarakente on ja mitkä ovat sen säännöt ja ominaisuudet (katso liitteestä materiaali, jossa on tarkemmat tiedot ohjaajille). Näytä tarinan jäsentämisen keskeiset vaiheet projektorilla tai suurella fläppitaululla.</p> <p>Kannusta osallistujia luomaan ja suunnittelemaan tarinaa heidän sankaristaan valitsemassaan muodossa (esimerkiksi piirtäminen, kirjoittaminen, videon tai äänen tallentaminen, draama). Ratkaisevaa on, että jokaisessa tarinassa on päähenkilö, joka lähtee muuttavalle matkalle käsitelläkseen jotain, josta he eivät pidä maailmassa ja itsestään. Tämä seikkailu johdattaa hahmon paljastamaan jotain sisällään piilossa olevaa ja samalla työskentelemään muuttaakseen maailman epäreilua ja ilmastoa uhkaavaa puolta ilmastotoiminnan oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.</p> <p>Kun osallistujat ovat valmiita, kutsu heidät esittelemään tarinansa. Tämä osa voidaan tehdä pareittain kumppanien vaihtuessa 5-10 minuutin välein tai täysistunnossa, jossa jokainen, joka haluaa kertoa tarinan, voi tehdä sen. Jos tarinan luominen tehdään ryhmissä, on helpompi tehdä esitykset täysistunnossa.</p>
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Mistä osasta matkaa pidit eniten? Ja vähiten? • Samaistuitko suunnittelemaasi "sankarimatkaan"? • Mitä "sankarisi" oppi matkan aikana? • Löysitkö yhtäläisyyksiä muiden osallistujien tarinoiden kanssa? Mitkä?

E. AKTIVOIDUTAAN – MINÄ, ILMASTOAKTIVISTI

E.1. MINUN TÄYDELLINEN YHTEISÖNI

Tarinankeronta	<p>Sinulla on visio, utopistinen visio! Ja olet saanut itsesi kuulluksi ja voit tavoittaa muita tarinasi kautta.</p> <p>Nyt on aika ryhtyä käytännön työhön ja olla käytännöllisempi. Kuvittele, kuinka tämä visio ja ideat voisivat toteutua omassa yhteisössäsi ja naapurustossasi. Yritä olla mahdollisimman realistinen ja pidä mielessä resurssit, joita sinulla voi olla muutoksen toteuttamiseen.</p>
Päätavoite	Mieti käytettävissä olevia mahdollisuuksia rakentaa kestävää paikallista yhteisöä luomalla yhteyksiä ongelman, toiminnan ja positiivisen muutoksen välille.
Aika/tila	60 minuuttia.
Osallistujat	12-20 osallistujaa, min. 12-v.
Materiaalit	Fläppitaulu tai muu iso paperi (yksi per ryhmä), kynät, tussit.
Kuvaus	<p>Jaa ryhmä 3-5 hengen ryhmiin. Anna jokaiselle ryhmälle fläppitaulu, joka on jaettu kolmeen sarakkeeseen.</p> <p>Ryhmä työskentelee jokaisen sarakkeen parissa ja vastaa joukkoon kysymyksiä käyttämällä mielikuvitustaan ja piirtämällä vastauksensa, jota he haluavat edustaa. Harjoituksessa on kolme erilaista 15 minuutin vaihetta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sarake 1: Vastaa piirroksella: "Mitä ekologisia ongelmia kohtaat paikallis-yhteisössäsi (kylässä, kaupungissa, kaupungissa, naapurustossa jne)?" ▪ Sarake 2: Vastaa piirroksella: "Millainen olisi ihanteellinen ympäristöä kunnioittava yhteisösi?" ▪ Sarake 3: Vastaa kirjallisesti: "Mitä voisit tehdä päästäksesi ensimmäisestä piirroksesta toiseen?" <p>Ajan päätyttyä ryhmät esittelevät työnsä muille osallistujille.</p>
Kysymyksiä	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miksi ensimmäisessä sarakkeessa on ongelmia? ▪ Miksi piirsit sen, mitä sinulla on toisessa sarakkeessa? ▪ Miksi emme saavuta sitä, mitä kolmannessa sarakkeessa on kirjoitettu? ▪ Kuinka voisit edistää "täydellisen yhteisön" saavuttamista, joka piirrettiin toiseen sarakkeeseen?

E.2. MITÄ VOIN TEHDÄ?

Tarinankeronta Osallistumisessa on kyse pienistä askeleista eteenpäin. Oletko ajatellut osallistuvien yhteiskuntien etuja? Oletko miettinyt rooliasi yhteisössä johon kuulut? Liity muiden nuorten joukkoon ja kiipeä ylöspäin osallistumisen portaita!

Päätavoite Pohditaan osallistumista ja sitä mahdollistavia tai estäviä tekijöitä sekä kehitetään yhteistyön tunnetta ja vastuuta omasta toiminnasta.

Aika/tila 90 minuuttia.

Osallistujat 12-25 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit Verkkomoniste "osallistumisen vaiheet", fläppitaulu, kynät, sakset, post-it-laput.

Kuvaus Osa 1: Mitkä ovat osallistumisen portaat?

1. Kysy osallistujilta, mitä he ymmärtävät "nuorten osallistumisella"
2. Jaa moniste osallistumisen portaista ja selitä malli sekä sen eri tasot.
3. Jaa ryhmä pienempiin ryhmiin ja jaa heille yksi osallistumisen tasoista.
4. Pyydä ryhmiä valmistamaan 2-3 minuutin roolileikki tasonsa kuvaamisesta.
5. Pyydä ryhmiä esittelemään roolileikki muille ryhmän jäsenille ja anna katsojien esittää kysymyksiä.

Osa 2: Kuinka osallistumme?

1. Pyydä osallistujia pohtimaan yksilöllisesti esimerkkejä omasta elämästään (kodissa, koulussa, töissä, ystävien kanssa jne.) niin monella kahdeksasta tasosta kuin he voivat. (5-7 minuuttia)
2. Pyydä osallistujia jakamaan esimerkkinsä pienissä 4-5 hengen ryhmissä. Pyydä heitä keskustelemaan myös seuraavista:
3. esteet (asiat, jotka estävät meitä liikkumasta eri portailla)
4. mahdollistavat tekijät (asiat, jotka auttavat heitä nousemaan portaita).
5. He kirjoittavat jokaisen idean erilliselle tarralapulle.
6. Kokoa ryhmät takaisin yhteen ja pyydä heitä kiinnittämään paperinsa seinälle kahden sarakkeen alle otsikoilla "esteet" ja "mahdolliset tekijät".
7. Tarkista kaksi saraketta osallistujien kanssa ja lisää kaksi saraketta näiden alle otsikoineen: "voi vaikuttaa" ja "ei voi vaikuttaa".
8. Pyydä osallistujia jakamaan väitteensä näissä alasarakeissa sen mukaan, voivatko he vaikuttaa väittämiinsä vai eivät.
9. Tarkistella lopuksi neljää saraketta ja jutelkaa niistä.

Kysymyksiä

- Auttoiko toiminta sinua ajattelemaan selkeämmin tapojasi osallistua elämäsi eri osa-alueille? Mikä yllätti sinut eniten?
- Onko nuorten osallistuminen mielestäsi yleisesti ottaen korkea vai alhainen? Miksi sillä on väliä, että nuoret osallistuvat enemmän?
- Selittyykö alhainen vaikuttaminen sisäisillä tekijöillä vai enimmäkseen ulkoisilla tekijöillä?
- Miltä ihmisistä tuntuu, kun he voivat osallistua aidossa todellisessa merkityksessä?
- Haluavatko ryhmän osallistujat nousta portaita ylöspäin ja osallistua korkeammalle tasolle? Miksi tai miksi ei?
- Kuinka moni kokee voivansa osallistua enemmän ja kuinka moni kokee tekevänsä niin? Jos on, miten ja milloin?

E.3. UNELMATAPAHTUMA**Tarinanker-
ronta**

Kun itse toimit aktiivisesti, sinun on helpompi saada muut mukaan matkaasi ja miettimään yhteisiä tapahtumia. Tapahtumat ovat hyvä tapa vaikuttaa ja kampanjoida asian puolesta, johon uskot.

Voimme kaikki olla ilmastoaktivisteja, kuten olemme nyt oppineet! Mutta kuinka voimme jakaa tarinamme laajemmalle yleisölle ja löytää muita samoista asioista kiinnostuneita? Katsotaan kuinka tapahtumat voivat auttaa meitä!

Päätaavoite

Herätä osallistujien luovuus. Ajattele rajoituksetta, millaisen ilmastotapahtuman he haluavat järjestää. Harjoittele ideoidensa jakamista ja muilta oppimista.

Aika/tila

Yhteensä 120 minuuttia: 30 minuuttia unelmaistuntoon, 90 minuuttia aivoriikkeen ja unelmatapahtuman esittelyyn / Pieni tai iso tila, riippuen osallistujamäärästä.

Osallistujat

Kuinka monta tahansa / min. 12-v.

Materiaalit

Iso paperi (yksi per ryhmä ja ohjaaja) ja tussit.

Kuvaus**Osa 1**

Pyydä osallistujia asettumaan asentoon, jossa he tuntevat olonsa rentoutuneeksi (esimerkiksi istuen tai maaten). Pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä ja kuvittelemaan unelmatapahtumansa. Voit auttaa kysymällä rauhallisella äänellä:

- Miltä tuntuu maa jalkojesi alla?
- Mitä näet, kun katsot ylös?
- Mitä haistat?

Kuvaus

- Millainen lämpötila on?
- Mitä sinä kuulet?
- Missä sinä olet?
- Kuka on henkilö, joka istuu/seisoo vieressäsi?
- Keitä muita täällä on?
- Miksi he ovat täällä, mikä on tarkoitus?
- Millainen ohjelma siellä on? Onko musiikkia, soittaako bändi?
- Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Pyydä osallistujia avaamaan varovasti silmänsä ja palaamaan hitaasti tähän hetkeen.

Pyydä osallistujia jakamaan ajatuksensa viereisten osallistujien kanssa. (Tämä voidaan tehdä pareittain tai pienissä ryhmissä.) Kun näet, että kaikki osallistujat ovat jakaneet unelmatapahtumansa, pyydä osallistujia jakamaan ideansa koko ryhmän kanssa.

Kirjoita keskusteluissa esiin tulleita sanoja, teemoja tai kuvia fläppitaululle. Tätä voidaan käyttää inspiraationa osassa 2. Sitten voit pitää lyhyen 5 minuutin tauon.

Osa 2

Jaaj ryhmä pieniin ryhmiin. Anna jokaiselle ryhmälle suuri paperi ja tussit ja pyydä heitä ideoimaan yhdessä unelmatapahtuma. "Unelma"-tapahtuma tarkoittaa, että sinulla ei ole esteitä tai rajoituksia tässä tapahtumassa: taivas on rajana. Heillä on kaikki tarvittavat resurssit (henkilökunta/vapaaehtoiset, rahat, materiaalit, tila) sekä paikallisten viranomaisten lupa.

Pyydä osallistujia suunnittelemaan seuraavat tapahtuman osat:

- tapahtuman aihe
- tulokset
- milloin ja missä se järjestetään
- kuka on pääyleisö (keitä osallistuu)
- millainen ohjelma siellä on
- missä he mainostavat tapahtumaansa.

Anna kullekin ryhmälle fläppitaulu tai pahvi ja tussit ja pyydä heitä ideoimaan unelmatapahtuma ryhmissään. Vaihtoehtoisesti kannusta heitä käyttämään muita esitystapoja, kuten näyttötelemistä tai suullista kerrontaa.

Kutsu kaikki takaisin ja pyydä jokaista ryhmää esittelemään tapahtumansa muille osallistujille. Kysy jokaisen esityksen jälkeen, haluaisiko joku kommentoida tapahtumaa. Muista tukea osallistujia ja näyttää heille, että he ovat kehittäneet hyviä tapahtumaideoita.

Kysymyksiä

- Miltä sinusta tuntui tämän harjoituksen aikana?
- Miltä sinusta tuntuu nyt (energisoitunut, uupunut, voimaantunut, peloissaan...)?
- Miten tämä harjoitus inspiroi sinua aloittamaan oman tapahtumasi suunnittelun?
- Mistä esittelystä unelmatapahtumasta pidät eniten ja miksi?

E.4. CKAMPANJA HYVÄN ASIAN PUOLESTA**Tarinanker-
ronta**

Jotkut tarinat ovat kertomisen arvoisia, mutta miten teet sen?

Tarinat voivat välittää voimakkaita viestejä, mutta tavalla, jolla ne välitämme, on suuri merkitys. Meidän on rakennettava narratiivi, joka yhdistää meidät emotionaalisesti kohderyhmään ja joka on vakuuttava ja mukaansatempaava. Tämä tarkoittaa, että tarinamme jää yleisön mieleen. Kun puhumme aktivismista ja tietoisuuden lisäämisestä, meidän on löydettävä oikea tapa saada viestimme perille tehokkaimmalla tavalla.

Päätavoite

Harjoittele viestintäkampanjan kirjoittamista lisätäksesi tietoisuutta ja välittääksesi viestisi tehokkaasti. Opi laatimaan tarina kohdeyleisön, sävyn, kerronnan tyylin, tehokkaimpien kanavien ja tavoitteiden mukaan, joita haluamme saavuttaa.

Aika/tila

noin 90 minuuttia (riippuen siitä, kuinka monta ryhmää osallistuu) / Vapaa tila.

Osallistujat

Ryhmät 2-6 henkilöä, min. 12-v.

Materiaalit

Paperia ja kyniä, fläppitauluja ja tusseja. Tulostettavat tai kirjoitetut tietopaketit.

Kuvaus

Jaa ryhmä pareiksi tai pieniin ryhmiin. Anna jokaiselle ryhmälle oma tietopaketti, joka sisältää esim. viestintäkampanjan aiheen tai tavoitteen. Pyydä jokaista ryhmää kehittämään viestintäkampanja, joka on tehokkain heille annettuun aiheeseen. Esimerkiksi suurkaupungissa toteutettu kampanja on erilaista kuin kampanjan toteuttaminen pienessä kaupungissa.

Esittele 5 M:ää auttaaksesi osallistujia selkeyttämään kampanjaansa:

- **Mikä** on kohdeyleisömme?
- **Mitä** onko viesti, jonka haluamme välittää?
- **Miksi** välitämmekö tämän viestin?
- **Milloin** on oikea aika toteuttaa kampanja (esimerkki: tietty päivä tai kuukausi)?
- **Missä** viestimme näkyy tehokkaimmin?

Kuvaus Kun suunnittelu on päättynyt, kutsu ryhmiä esittelemään kampanjansa. Keskustele heidän tekemistään päätöksistä.

Kysymyksiä Why did you choose a certain type of media/channel for your campaign?

- Miksi valitsit kampanjallesi tiettyntyyppisen median/kanavan?
- Kuka on/ovat tarinasi päähenkilö(t)?
- Kuka on kampanjasi kohde?
- Kuinka paljon rahaa mielestäsi tarvitaan kampanjasi toteuttamiseen? Onko se mielestäsi taloudellisesti kestävää?
- Voisitko tehdä samanlaisen projektin yhteisöissäsi? Jos voisit, pitäisikö sinun muuttaa jotain tehostaaksesi sitä?
- Mitkä asiat olivat vaikeimpia kuvitella? Mitä epäilyksiä sinulla on kampanjasta?

E.5. ILMASTOTUNTEET

**Tarinanker-
ronta** Matkallasi kohti ilmasto-oikeudenmukaisuutta joustavuus on tärkein liittolaisesi. Resilienssi on kykyä toipua takaiskuista ja sopeutua vastoinkäymisiin. Kuvittele kuminauha: kun se venytetään, se kestää valtavan paineen, mutta palaa alkuperäiseen muotoonsa. Joustavat ihmiset voivat venyä ja sopeutua vaikeissa olosuhteissa ja pysyä uskollisina itselleen.

Kun opit ilmasto-oikeudenmukaisuudesta ja maapallon nykytilasta, kohtaat erilaisia tunteita, kuten surua, turhautumista, vihaa ja jopa toivottomuutta, koska näin kauniin paikan tuhoutuminen voi olla ylivoimaista.

Älä luovuta! Paljon hyviä asioita tapahtuu ja voit aina luottaa muihin ilmas-
toaktivisteihin, jotka ovat täynnä optimismia. Joustavuus voi olla supervoima, joten muista aina: aivan kuten kuminauha, voit pomppia takaisin.

Toivomme sinulle voimia ja jaksamista jatkaa matkaasi. Et ole yksin tämän asian kanssa.

Päätaavoite Sietokyvyn rakentaminen ilmastotunteita kohtaan, omista tunteista puhuminen.

Aika/tila Noin 90 minuuttia tai enemmän; hiljainen tila, jossa on esteettömiä pöytiä tai seinäjä jokaisen kuvituksen näyttämiseksi.

Osallistujat 5–30 henkilöä, min. 12-v., mutta huomioi sisältöä koskeva varoitus.

Materiaalit Sopivaa kerättyä materiaalia ja mediaa ilmastomuutoksen eri näkökulmista, kuten kuvia tai äänitallenteita luonnon tuhoutumisesta, mielenosoittajien

Materiaalit ryhmistä, ilmastonmuutoksesta puhuvista poliitikoista jne., tai valmistettuja aistinvaraisia materiaaleja, kuten hiiltynyttä puuta, jääkuutioita jne. Voit myös mennä ulos ja katsoa mitä löydät.

"Resilienssi-kukka" -malli

Tussit tai värikynät, luonnonmateriaalit ulkona työskennellessä (valinnainen)

Sisältöhuomautus Muista, että katastrofeja esittävät mallit tai kuvat voivat aiheuttaa negatiivisia tunteita. Anna kaikille riittävästi aikaa valmistautua tähän ja päästä negatiivisista tunteista yli.

Nuoremmille osallistujille: Voi olla hyödyllistä puhua ennen harjoitusta erilaisista tunteista.

Kuvaus

Osa 1: Tunteiden löytäminen

Kutsu osallistujia tutkimaan eri materiaaleja. Kysy "Miltä minusta tuntuu..."

- ...kun kohtaan luonnon tuhoamista?"
- ...kun kuulen ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista tulevaisuuteen?
- ...kun luen uutisia ilmastoasioista?"
- ...kun muut ihmiset kamppailevat tai protestoivat"

Anna heidän tallentaa tunteensa näihin tilanteisiin kirjallisesti tai piirtämällä.

Anna osallistujien tutkia useampia materiaaleja ja kertoa tunteistaan.

Osa 2: Tunteiden näyttäminen

Tutkikaa erilaisia materiaaleja ja medioita yhdessä ryhmässä. Pyydä osallistujia:

- kuvailemaan tunteita, joita he tuntevat. Mikä tekee heistä surullisia/vihaisia/jne? Missä he tuntevat sen kehossaan?
- selittämään tunteitaan vain kehonkielellä, ei puhumalla.
- huomaamaan, ketkä toiset ryhmässä tuntevat samoin.

Osa 3: Resilienssin vahvistaminen

Selitä resilienssin käsite ryhmälle. Käytä vastaavia esimerkkejä, kuten kuinka puut taipuvat, mutta eivät katkea kovan tuulen aikana. Korosta, että aivan kuten puut, ihmiset ja yhteisöt voivat myös kehittää sietokykyä sopeutuakseen haasteisiin, mukaan lukien ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Näytä resilienssi-kukan malli oppilaille (liite). Selitä, että se on jaettu eri osiin/terälehtiin, joista jokainen edustaa tekijää, joka edistää kimmoisuuden rakentamista.

Riippuen resurssien saatavuudesta ja käytettävästä tilasta (oletteko sisällä tai ulkona), voit valita kahdesta vaihtoehdosta:

Kuvaus**Juliste (sisällä)**

Jaa jokaiselle osallistujalle oma paperi resilienssi-kukasta. Pyydä osallistujia täyttämään kukan kukin terälehti sanoilla, lauseilla tai piirroksilla, jotka edustavat toimintoja tai käytäntöjä, jotka liittyvät tähän resilienssin osa-alueeseen. Kannusta heitä miettimään esimerkkejä ilmastonmuutoksesta, kuten kuinka he voivat selviytyä emotionaalisesti ekologisesta ahdistuksesta^[*] tai rakentaa sosiaalista tukea ilmastotunteisiin vastaamiseksi.

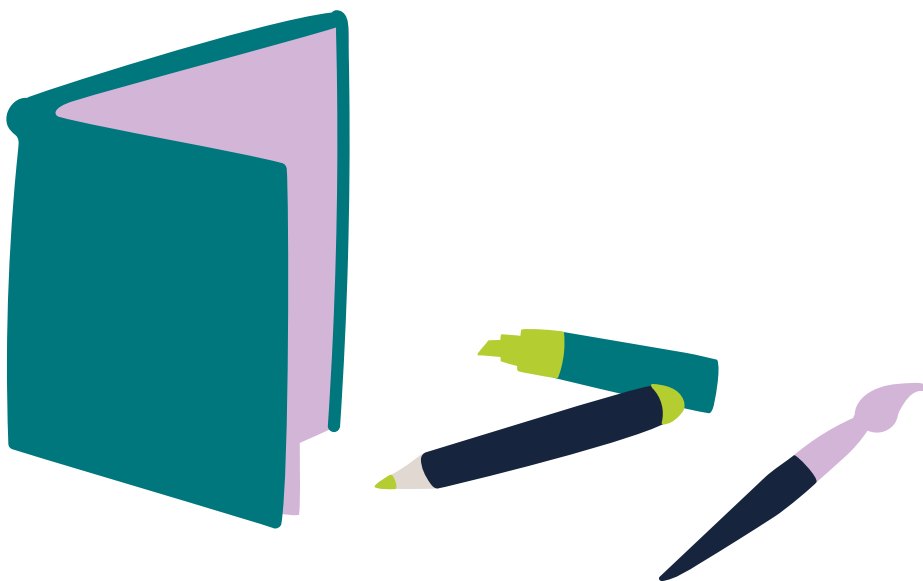
Luonnonmateriaalit (ulkona)

Vie ryhmä ulos ja etsikää sopiva paikka. Alkavaa täyttämään resilienssi-kukkaa sopivilla materiaaleilla. Kerätkää ryhmässä luonnonmateriaaleja, kuten lehtiä, kiviä tai oksia. Anna osallistujien järjestää nämä materiaalit kussakin terälehtien osissa edustamaan erilaisia resilienssin osa-alueita. Esimerkiksi lehdet voivat edustaa emotionaalista joustavuutta. Keskustele heidän valinnoistaan ja siitä, miksi he asettivat tiettyjä materiaaleja tiettyihin osiin.

Keskustelukysymykset

Päätä toiminta ryhmäkeskusteluun.

- Mitä opit resilienssistä ilmasto kohtaan?
- Miten resilienssin eri näkökohdat liittyvät toisiinsa?
- Kuinka voit soveltaa näitä käsitteitä omassa elämässäsi selviytyäksesi paremmin ilmastonmuutoksen tunne- ja käytännön haasteista?

TIETOJA GREEN DIVERSITY?!- HANKKEESTA

Green Diversity?! on eurooppalainen hanke, jossa on mukana viisi kumppanijärjestöä viidestä eri maasta (Itävalta, Suomi, Saksa, Italia ja Espanja).

Julkista keskustelua ilmasto-oikeudenmukaisuudesta johtavat usein etuoikeutetut toimijat, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa vähiten. Heillä on tapana kertoa tarinoita syrjäytyneistä ryhmistä "uhreina" sen sijaan, että he tunnustaisivat ja vahvistaisivat heidän usein pitkään jatkuneen aktiivisen ja luovan vastarinnan.

Tämä materiaaliopas on visuaalinen työkalupakki tarinoiden kertomisesta ilmasto-oikeudenmukaisuuden edistämiseksi, kohderyhmänä ilmastoaktivistit, nuorisotyöntekijät, kouluttajat, ilmastonsuojelijat ja tarinankertoajat. Työkalupakin avulla on mahdollista yhdistää tehokkaammin keskustelua ilmastokriisiin ja syrjinnän yhteydestä.

Jotta globaali ilmasto-oikeudenmukaisuusliike voisi kasvaa ja sisältää kaikkien äänet, tarvitsemme uusia kertomuksia ilmasto-oikeudenmukaisuudesta. Erilaiset tarinat inspiroivat meitä toimimaan ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta ja luomaan kestäviä ympäristöjä ja yhteisöjä.

Kumppanijärjestöt:

Olemme erilaisia järjestöjä, esim. koon ja painotusalueiden mukaan.

Jotkut meistä työskentelevät vapaaehtoisten kanssa tai kehitysyhteistyössä, humanitaarisessa työssä tai liikkuvuudessa. Näemme epäoikeudenmukaisuutta kaikkialla maailmassa, näemme muuttuvan ilmaston ja näemme, miten tämä liittyy. Haluamme yhdessä edistää ilmasto-oikeudenmukaisuutta. Siksi olemme kehittäneet tämän työkalupakin tukemaan heitä, tuntevat saman tarpeen toimia. Yhdessä moninaisuuden puolesta!

Jugend Eine Welt - Don Boscon kehitysyhteistyö | Itävalta

Jugend Eine Welt on itävaltalainen avustusjärjestö, joka on työskennellyt parantaakseen yhteiskunnan marginaalissa olevien lasten ja nuorten tulevaisuudennäkymiä eri puolilla maailmaa vuodesta 1997 lähtien. Jugend Eine Welt tukee eri avustushankkeita noudattaen periaatetta "koulutus voittaa köyhyyden". Toimintaan kuuluu koulu yhteistöitä, ohjelmia katulapsille ja koulutusprojekteja Aasiassa, Afrikassa, Latinalaisessa Amerikassa, Lähi-idässä ja Itä-Euroopassa.

Jugend Eine Welt
Don Boscon kehitysyhteistyö
Münchreiterstrasse 31
1130 Wien, Itävalta

<https://www.jugendeinewelt.at>
info@jugendeinewelt.at
Instagram: @jugend_eine_welt
Facebook: @Jugend Eine Welt

KVT Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry | Finland

Kansainvälinen Vapaaehtoistyö ry (KVT) on kansalaisjärjestö, joka edistää rauhaa, yhteistyötä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta ruohonjuuritason vapaaehtoistyöllä. Meillä on yli 70 vuoden kokemus vapaaehtoistyöstä Suomessa ja ulkomailla. Olemme kansainvälisen rauhanjärjestön Service Civil Internationalin (SCI) jäsen ja lähetämme verkostosta vapaaehtoisia kumppanijärjestöjen projekteihin.

KVT Finland

Veturitori 3

00520 Helsinki, Finland

<https://www.kvtfinland.org/>

kvt@kvtfinland.org

Instagram: @kvtfinland

Facebook: @KVT

LVIA - Lay Volunteer International Association | Italia

LVIA on kansainvälisen yhteistyön kansalaisjärjestö, joka tarjoaa Italiassa mahdollisuuksia aktiiviseen kansalaisuuskasvatukseen, nuorisovaihtoon ja toteuttaa osallistamis- ja sosiaalistumistoimintaa sosiaalisesti huono-osaisissa kaupunkiympäristöissä. Ulkomailla ja erityisesti monissa Afrikan maissa se edistää polkuja rauhaan ja oikeudenmukaisuuteen.

LVIA

Via Mons. Peano 8b

10110 Cuneo, Italia

www.lvia.it

lvia@lvia.it

Instagram: @lvia_ong

Facebook: @LVIAong

NEO SAPIENS | Espanja

Neo Sapiens eurooppalainen liikkuvuutta ja koulutusta tarjoava sosiaalinen järjestö, jonka päätavoitteena on koulutus-, viihde-, kulttuuri- ja kansainvälisten liikkuvuushankkeiden suunnittelu, hallinnointi ja toteuttaminen. Järjestö tarjoaa myös tällaisten toimintojen toteuttamiseen ja globaaliin kansalaisuuskasvatukseen liittyvien pedagogisten ja oppimateriaalien kehittämiseen keskittyviä konsultointipalveluita.

Neo Sapiens SLU

Monroy Brothers 1, toimisto 303,

26001 Logrono, Espanja

www.neo-sapiens.com

info@neo-sapiens.com

Instagram: @_neosapiens

Facebook: @neosapienseducation

SERVICE CIVIL INTERNATIONAL (SCI) | Saksa

SCI Germany on maailmanlaajuisen SCI-verkoston saksalainen haara, rauhanjärjestö, jolla on yli 100 vuoden historia. SCI:n idea on yhdistää nuoria eri puolilta maailmaa vapaaehtoistyöllä voittoa tavoittelemattomiin merkityksellisiin hankkeisiin. Tällä edistämme kunnioitusta, ymmärrystä, yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä. Ilmastokysymykset ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat keskeisiä aiheitamme, koska ne ovat myös rauhan keskeisiä tekijöitä.

**Service Civil International - Deutscher Zweig
e.V.**

Blücherstr. 14

53115 Bonn, Saksa

www.sci-d.de

greendiversity@sci-d.de

Instagram: SCI_Germany

Facebook: SCI Germany

Vieraile projektin verkkosivuilla osoitteessa <https://www.green-diversity.org>

Haluamme kiittää Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelmaa. Heidän taloudellisen tukensa mahdollisti tämän työkalupakin valmistamisen.

Haluamme myös kiittää nuoria Green Diversity?!- hankkeen osallistujia tätä julkaisua edeltäneistä toimista. Heidän osallistumisensa työpajoihin ja menetelmiin sekä muu panos oli tärkeää menetelmien testaamiseksi ja parantamiseksi.

LIITTEET

Tästä liitteestä löydät lisämateriaalia joihinkin menetelmiin. Niiden tarkoituksena on tarjota inspiraatiota ja tukea toimintaasi. Voit tietysti muokata, yhdistää jne. harjoituksia ja lisämateriaalia ryhmäsi tai omien tarpeidesi mukaan.

Muistathan ympäristön, kun valmistaudut toimintaasi. Voit käyttää liitteen osia kopioiden pohjana, mutta ehkä malli voidaan esittää kestävämmiin kuin painetulla paperilla. Kokeile ja pidä hauskaa materiaalien parissa!

LISÄTIETOJA AIHEESTA "KUKA TARKALLEEN OTTAEN ON ILMASTOAKTIVISTI? OLENKO MINÄ SELLAINEN?" (SIVU 16)

Muutamia inspiroivia ehdotuksia:

Kulutus

- Korjaa, jaa ja vaihda - uusien tavaroiden ostamisen sijaan. Monissa paikoissa maailmassa tämä on jo yleistä ja välttämätöntä. Muista, että kaikilla ihmisillä ei ole mahdollisuutta hankkia kaikkea, jotka helpottavat heidän elämäänsä.
- Säästä sähköä ja käytä vain uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa sähköä, jos niitä on saatavilla. Muista, että kaikilla ihmisillä ei ole "puhdasta" sähköä tai sähköä ollenkaan.
- Mieti supermarketissa, mistä hedelmäsi tai vihanneksesi on lennätetty tai missä kaupasta ostamasi paita on valmistettu. Kuinka monta lentokilometriä se matkusti? Käyttivätkö sen raaka-aineet paljon vettä, ja onko se mahdollisesti tuotettu alueella, jossa on jo vesipula? Muista, että ihmiset muualla maailmassa ovat suoraan riippuvaisia ostopäätöksestäsi.
- Vältä eläinperäisiä tuotteita sekä niitä tuotteita, joita sinulle tarjotaan huonosti palkatulla työllä. Muista, etteivät kaikki ihmiset pysty ruokkimaan itseään riittävästi tai terveellisesti.
- Vältä muoviovia ja muita öljytuotteita, kuten monia kosmetiikkatuotteita. Ihmiset menettävät kotinsa, viljelymaansa ja terveytensä hiilen ja öljyn vuoksi. Mutta muista, että joillakin ihmisillä on pääsy vain muovisiin tuotteisiin.

Liikkuvuus

- Pyöräile, kävele tai käytä bussia ja junaa auton tai lentokoneen sijaan. Mutta muista, että kaikilla ihmisillä ei ole näitä vaihtoehtoja siellä, missä he asuvat.
- Onko tämä matka välttämätöntä? Ehkä voit välttää sen tai yhdistää sen muihin toimintoihin kohteessa.

Oppimista ja kuuntelua

- Kuuntele niitä, jotka kuvaavat ongelmiaan ilmaston tai sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden suhteen. Ennen kaikkea kiinnitä huomiota ihmisiin, joihin yhteiskuntasi enemmistö ei ehkä kiinnitä paljon huomiota. Muista, että et ehkä tiedä paremmin.
- Lue, kuuntele podcasteja, seuraa muita aktivisteja sosiaalisessa mediassa – saat tietoa! Kuuntele erityisesti globaalin etelän asiantuntijoita, koska heillä on vähemmän valtaa ja näkyvyyttä kuin globaalin pohjoisen ihmisillä ja he kokevat suuremmat vaikutukset. Mutta muista, että kaikilla ihmisillä ei ole pääsyä tietoon.
- Tutustu ilmastoryhmien tai eri organisaatioiden toimintaan ja aktiivisuuteen. Mutta muista, että nämä lähestymistavat voivat näyttää erilaisilta.

Protesti ja äänen kuuluminen

- Mene marsseihin ja mielenosoituksiin ja vaadi hallitukseltasi enemmän sitoutumista. Mutta muista, että kaikki ihmiset eivät voi ilmaista mielipiteitään vapaasti ja turvallisesti.
- Toimi solidaarisesti ja jaa tietosi ja taitosi. Jos olet kotoisin globaalista pohjoisesta, etsi tapoja tukea globaalin etelän ihmisiä, joihin ilmastokatastrofit vaikuttavat suoraan. Jos tiedät tietystä aiheesta paljon, jaa tietosi muiden kanssa. Mutta muista, että kaikilla ihmisillä ei ole samoja koulutusmahdollisuuksia kuin sinulla.
- Älä pelkää puhua ja käyttää esimerkiksi sosiaalisen median alustoja. Mutta ole avoin muille ja hyväksy kritiikki osana oppimistasi.

Pidä huolta itsestäsi ja toisista

- Yhdistä ja verkostoidu - paikallisesti tai verkossa koko maailman kanssa. Ole tietoinen omasta hyvinvoinnistasi ja tiedonkäsittelyn kapasiteetista.
- Ole kärsivällinen ja lempeä toisia kohtaan. Kannusta jokaista tekemään sitä, mikä on heidän yksilöllisten mahdollisuuksiensa mukaista. Mutta muista, että paine, pakko ja täydellisyys eivät suojele ilmastoamme. Pidä hyvää huolta itsestäsi, mutta ota myös muita huomioon!
- Puolusta niiden ihmisten ihmisten tai ryhmien asiaa, joita se suoraan koskee. Huomaa, että jotkut ihmiset kohtaavat suurempia haasteita ilmastokriisin ja sosiaalisten epäoikeudenmukaisuuksien vuoksi kuin sinä.

A.3. MARKKINAPAIKKA

Ilmastoaktivistien kuvaukset 15 osallistujalle (voit vapaasti lisätä sanoja ryhmäsi koon mukaan)

Uneksija	Kriittinen ajattelija	Luonnon ystävä
Laulaminen	Tanssiminen	Vapaa sielu
Rohkeutta	Perhe	Ystävyys
Optimismi	Keräilijä	Politiikka
Esittely/kuvaaminen	Puhuja	Urheilu
Leikkiä	Uteliaisuus	Itsenäisyys
Rakkaus	Aktivismi	Yhteisö
Paikallinen	Maailmanlaajuinen	Maapallo
Luonto	Kunnianhimo	Toiminta
Inspiraatio	Haaste	Luottamus
Rehellisyys	Tavoitteet	Mielikuvitus
Tieto	Mindfulness	Kärsivällisyys
Intohimo	Realisti	Luottamus
Visionääri	Keskittyminen	Rentoutuminen
Luovuus	Ystävällisyys	Taide

B.1. EKO-BINGO

Lisää omat tekstikentät halutessasi!

On liittynyt paikalliseen ilmastomarssiin tai ilmastomielenosoitukseen	Korjaa tai käyttää uudelleen käytettyjä esineitä	Hänellä on ilmasto-aktivisteja roolimalleina	Tuntee henkilökohtaisesti ilmaston epäoikeudenmukaisuuden vaikutuksen
Hänellä on jonkin verran tietoa toimitusketjuista	Ottaa riskejä ilmaston puolesta	Tykkää viettää aikaa ulkona	Pitää aktiivisesti huolta yhteiskunnasta
Käyttää pääasiassa käytettyjä vaatteita	Kuuluu ilmasto-ryhmään	Seuraa ilmasto-aktivisteja sosiaalisessa mediassa	Tykkää lukea ilmasto-aiheisia kirjoja
Tuntee, että voisi tehdä enemmänkin ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolesta	Yrittää elää pienellä kulutuksella	Toimii vapaaehtoisena ilmastotyössä	Välttää muovin käyttöä

C.1. MAAILMAN JAKOPELI

Huomioi, että tiedot ja prosentit vaihtelevat. Voit saada päivityksiä, kun etsit verkosta todellista tietoa nykyisestä jakelusta. Ryhmän mielenkiinnon mukaan voit lisätä lukuja, kuten väestötiedot (väkiluku), bruttokansantuote, luonnonvarojen saatavuus jne.

CO2-päästöt:

- Aasia: Noin 45–50 % maailman hiilidioksidipäästöistä.
- Amerikka (pohjoinen, keski ja etelä): Noin 20–25 % maailman hiilidioksidipäästöistä.
- Eurooppa: Noin 20–25 % maailman hiilidioksidipäästöistä.
- Afrikka: Noin 3–5 % maailman hiilidioksidipäästöistä.
- Oseania: Noin 1–2 % maailman hiilidioksidipäästöistä.
  - Kuka näitä päästöjä tuottaa?
  - Miksi joillakin maanosilla on niin korkeat (tai pienet) päästöt?
  - Mihin tämä voisi liittyä?
    - ♡ Pohdi globaaleja toimitusketjuja! Esim. lääkkeiden, vaatteiden, elektroniikan tuotanto Aasiassa, pääkysyntä ja kulutus Euroopassa tai Pohjois-Amerikassa
    - ♡ Mieti siirtomaahistoriaa ja epäoikeudenmukaisuutta
    - ♡ Ota huomioon, että kriisit, kuten aseelliset selkkaukset, luonnonkatastrofit, poliittiset tukokset jne., voivat haitata päästöjen vähentämistä

Ilmastonmuutoksen vaikutukset:

- Suunnilleen 45 % maapallon väestöstä ilmastonmuutos vaikuttaa (3,6 miljardia 8 miljardista maailmanlaajuisesti).
- Luonnonkatastrofit ovat hiilidioksidipäästöjen ja ilmaston lämpenemisen välillisiä vaikutuksia.
  - Mitkä alueet kärsivät eniten?
  - Mitä lisähaasteita joillakin näistä alueista kohdataan?

Varallisuuden jakautuminen:

- Rikkain 1 %: Noin 45–50 % maailman varallisuudesta.
- Seuraavat 9 %: Noin 35–40 % maailman varallisuudesta.
- Köyhimmät 90 %: Noin 10–15 % maailman varallisuudesta.

Äärimmäinen köyhyys:

- 20 % maapallon väestöstä= n. 1,6 miljardia ihmistä maailmassa kärsii äärimmäisestä köyhyydestä. Maailmanpankki määrittelee äärimmäisen köyhyyden niille, jotka elävät alle 2,15 dollarilla päivässä.
  1. Saharan eteläpuolinen Afrikka: 40–45 % väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä
  2. Etelä-Aasia: 12–15 % väestöstä
  3. Kaakkois-Aasia: 5–10 % väestöstä

4. Keski-Amerikka ja osa Etelä-Amerikasta: 10-15 % väestöstä
  5. Pohjois-Amerikka ja Eurooppa: alle 1 % väestöstä
- Keskustele siitä, miten ilmastonmuutoksen vaikutukset vaikuttavat äärimmäisen köyhyyden alueisiin ja miten ne voivat reagoida niihin. Mihin suoja- tai mukautumistoinenpiteisiin he ryhtyvät? Mitä se tarkoittaa?

Yllä olevat luvut ovat tulosta koko vuoden 2023 verkkotutkimuksesta, mm. IPCC:n raportti 2022, kansalaisjärjestöjen verkkosivut, tieto- ja tilastotoimistot sekä tutkimustiedot.

C.3. LIKUTAAN ETEENPÄIN ... KOHTI ILMASTO(EPÄ)OIKEUDENMUKAISUUTTA

Valitse - kontekstista ja kohderyhmästä riippuen - sopivimmat, vähiten ongelmalliset roolit. Voit myös muuttaa/muokata niitä.

Maatalous: Maaseutuyhteisön viljelijä, joka löytää älykkäitä tapoja kasvattaa satoa muuttuvassa ilmastossa. He opettavat muille kestävästä maataloudesta ja sään muutoksiin sopeutumisesta.

Yrityksen omistaja: Kaupunkilainen, joka perustaa pienen ympäristöystävällisen yrityksen. Heillä on haasteita lainojen ja lisenssien saamisessa, mutta he työskentelevät perustaakseen pienen ympäristöystävällisen yrityksen, joka tarjoaa uusiutuvaa energiaa ja jäteratkaisuja lähiseudulle.

Ilmasto-oikeudenmukaisuuden puolestapuhuja: Syrjäytyneen yhteisön alkuperäiskansojen oikeuksien aktivisti, joka taistelee perinteisen tiedon tunnustamisesta ja pyhien maiden suojelemisesta ilmaston aiheuttamilta uhilta. He pyrkivät vaikuttamaan osallistavan ilmasto-toiminnan sisäisiin käytäntöihin.

Ilmastoasiantuntija: Asiantuntijatutkija, joka tutkii ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri sosio-ekonomisiin ryhmiin. Ne tarjoavat arvokasta tietoa ja oivalluksia, jotka ohjaavat toimijoiden päätöksiä ja auttavat arvioimaan ilmastopolitiikan tehokkuutta.

Nuorisajohtaja: Nuori kaupunkiaktivisti, joka johtaa nuorisoliikettä ilmastotietoisuuden ja sopeutumisen puolesta. He käyttävät sosiaalista mediaa ja yhteisötapauksia sitouttaakseen muita toimijoita ja kerätäkseen varoja ilmastoprojekteihin.

Entinen ympäristöprofessori: Syrjäisellä maaseudulla asuva iäkäs liikuntarajoitteinen henkilö. He hyödyntävät tietoaan ja kokemuksiaan sopeutuakseen ilmastonmuutokseen ja tukevat yhteisöään kestävyuden rakentamisessa.

Taiteellinen ilmastoaktivisti: Luova ilmastotoiminnan puolestapuhuja, joka lisää tietoisuutta taiteen ja sosiaalisen median kautta. He keskittyvät erilaisiin ääniin, mukaan lukien LGBTQ+-yhteisö, saadakseen vahvemman vaikutuksen.

Meren ekosysteemit: Rannikkoyhteisössä asuva kalastaja, joka joutuu kohtaamaan

ilmastonmuutoksen vaikutukset meren ekosysteemeihin. He työskentelevät kohti kestävästä kalastuskäytäntää.

Opettaja: Nuori opettaja, joka työskentelee erittäin intohimoisesti ja ahkerasti pienituloisella kaupunkialueella. Hän integroi ilmastokasvatusta luokkahuoneeseen, jotta eri taustoista tulevat oppilaat voivat tulla ilmaston puolesta puhujiksi.

Muuttoliikkeen puolestapuhuja: Ilmastovaikutusten vuoksi muuttanut henkilö, joka lisää tietoisuutta pakenemaan joutuneiden yhteisöjen kohtaamista vaikeuksista ja varmistaa, että heidän oikeuksiaan kunnioitetaan. He yrittävät organisoida ja mobilisoida yhteisönsä taistelemaan ilmaston sietokyvyn puolesta ja puolustamaan politiikkaa, joka hyödyttää haavoittuvia ryhmiä.

Ekomuoti-innovaattori: Maahanmuuttajaopiskelija, joka pyörittää kestävästä muotiliiketoimintaa. He käyttävät koulutustaan luodakseen ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja ja edistääkseen eettistä kulutusta.

Lausunnot:

1. Ymmärrän nopeasti tieteellisen kontekstin.
2. Olen kiinnostunut maailman poliittisesta kulttuurista.
3. Ilmastokriisi on minulle tärkein asia.
4. Voin osallistua Fridays for Future -mielenosoituksiin.
5. Pystyn seuraamaan ilmasto-uutisia televisiosta tai radiosta ilman ongelmia.
6. Pystyn lukemaan IPCC:n raportin tekstit englanniksi.
7. Pystyn puhumaan ilmastonmuutoksesta ja ilmastonsuojelusta ympäristössäni.
8. Tunnen olevani osa maailmanlaajuisen Fridays for Future -liikkeen mielenosoittajien edustajia.
9. Voisin osallistua ilmastomielenosoituksiin/aktivismiin.
10. Saan taloudellista tukea, kun asuinpaikkani tuhoutuu tulvassa.
11. Olen kokenut äärimmäisten sääilmiöiden, kuten tulvien, hurrikaanien tai metsäpalojen, vaikutuksia.
12. Minulla on mahdollisuus saada luotettavaa terveydenhuoltoa ja lääketieteellistä apua.
13. Asun kaupungissa tai alueella, jossa kaupunkien lämpösaarekkeet vaikuttavat.
14. Olen saanut ilmastokoulutusta.
15. Minulla on vakaa tulolähde ja vakaa työpaikka.
16. Minulla on mahdollisuus saada puhdasta juomavettä ja luotettavat saniteettitilat.
17. Olen nähnyt ilmastonmuutoksen aiheuttamia muutoksia perinteisissä ekologisissa käytännöissä tai kulttuuriperinnössä.
18. Olen ollut mukana ilmastoaktivismissa tai yhteisöjen mobilisaatioissa.
19. Minulla on mahdollisuus käyttää julkista liikennettä tai muita kestäviä liikkumisvaihtoehtoja.
20. Minun on turvallista käyttää joukko liikennettä.
21. Olen kokenut menetystä tai siirtymistä ilmaston aiheuttamien tapahtumien vuoksi.

22. Olen osallistunut kestäviin aloitteisiin tai hankkeisiin ilmastonmuutoksen torjumiseksi.
23. Olen nähnyt äärimmäisten sääilmiöiden yleistymisen tai voimakkuuden lisääntyneen alueellani.
24. Minulla on vaikutusvaltaa poliittisissa päätöksentekoprosesseissa.

C.4. ILMASTOPAKOLAISET

Seuraavilta sivuilta löydät tarinoita ilmastopakolaisista.

Varoitus: Näiden tarinoiden lukeminen voi aiheuttaa ahdistusta ja stressiä sinulle tai mukana oleville ihmisille. Jotkut tarinoista kertovat poliittisesta vainosta, ääritapauksista, pakene- misesta, väkivallasta ja menetyksestä. Siksi ilmoita osallistujille tämän toiminnan sisällöstä etukäteen.

1. Afzar, 15, Afganistan

Luonnonkatastrofit ovat tuhonneet Afganistania koko elämäni. Muistan maanjäristykset ja tulvat, jotka tuhosivat monia ihmishenkiä. Ei ollut suojaa, joten elimme pelossa. Afganistanissa 85 prosenttia ihmisistä on riippuvainen maataloudesta, mikä vaikeuttaa useimpien perheiden hengissä pysymistä. Jos olet onnekas, perheelläsi saattaa olla resurssit lähteä, mutta monet joutuivat jäämään.

Nimeni on Afzar ja minusta on tullut ilmastopakolainen luonnonkatastrofien aiheuttaman epävakauden vuoksi, joka on suora vaikutus ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutoksen vuoksi voimme odottaa tätä: äärimmäisempiä sääolosuhteita, enemmän tulvia ja kuivuutta.

Kasvaessani isäni haaveili tarjoavansa minulle paitsi katon pääni päällä myös hyvän koulutuksen. Kaikki asiat eivät Afganistanissa olleet huonosti, ja olin tyytyväinen taloon, jossa asuimme. Vietin päivät taloni viereisellä kentällä ja uimassa lähellä olevassa järvässä. Olin nuori ja tiesin vain vähän perheeni kohtaamista vaikeuksista.

Aiemmin vehnää tuottaneet perhetilat joutui luovuttamaan nousevien lämpötilojen vuoksi, mikä johti toistuviin tuholaisien ja tautien puhkeamiseen. Ystävistä ja perheestä tuli köyhiä ja ahdistuneita, ja he elivät katastrofien keskellä. Kaksi kolmasosaa afgaaneista kärsi luonnonkatastrofeista, todennäköisyys oli meitä vastaan, joten vanhempani päättivät lähteä. Olin järkyttynyt jättäessäni kotimaani, täynnä rikasta kulttuuria ja muistoja. Toivoin, että jonain päivänä voisin palata kotiin turvallisesti.

Perheeni pakeni Turkkiin toivoen saavansa pakolaisstatuksen, joka antaisi meille mahdollisuuden aloittaa uusi elämä. Mutta viranomaiset väittivät, ettemme olleet todellisia pakolaisia, koska pakenimme ilmastonmuutosta. Emme kuitenkaan olleet ainoita. Vuonna 2018 yli 400 000 afgaania joutui siirtymään luonnonkatastrofien vuoksi.

Isäni kieltäytyi lupumasta toivosta ja päätti, että jatkamme veneellä Kreikkaan, mutta keskellä Välimerta veneemme hajosi. Meressä jumiutuneena odotimme kolme tuntia, kunnes Kreikan poliisi saapui ja vei meidät leirille Samokselle. Se oli liian täynnä, kuusi henkilöä jakoi yhden pienen teltan. Alun perin 640 pakolaiselle tarkoitettu leiri majoitti nyt lähes 4 000 pakolaista. Sadat pakolaiset joutuivat odottamaan pitkissä ruokajonoissa, juomaan liikaista vettä, ja paikallisviranomaiset jättivät meidät huomiotta.

Äitini käski minua olemaan valittamatta. Hän käski minun olla kiitollisia siitä, että olimme turvassa, että kymmeniä pakolaisia oli kuollut Kreikkaan menevillä laivoilla. Mutta kuinka voisin olla kiitollinen, kun ilmastonmuutos oli pakottanut minut syömään raakaa ruokaa, elämään ilman kulttuuriani ja ilman pysyvää kotia? Tuntui kuin elämäni oli täynnä odottamista – pakoa, kotia, tunnustamista, että ilmastonmuutos on pakottanut minut ja tuhannet muut pakenemaan.

Olemme asuneet pakolaisleirillä kuukausia haluten olla kotona. Ilman pakolaisasemaa olimme haavoittuvia. Haluan tulla tunnustetuksi ilmastopakolaisena. Haluan suojelua

Afganistanille ja ahkeralle maanviljelijälle, jotka elävät sen maista. Mutta haluan myös turvaa, turvallisuutta ja elämää ilman pelkoa, että voisin menettää kaiken silmänräpäyksessä.

2. Jeremy Rohde, 26, Saksa

Kun olin pieni lapsi, asuin Itä-Saksassa. Se oli mukavaa aikaa, jonka vietin siellä vanhempieni ja nuoremman siskoni kanssa. Kävin siellä päiväkodissa ja siskoni oli vielä vauva. Sitten yhtenä kesäpäivänä satoi yhtä paljon kuin tavallisesti kolmen kuukauden aikana. Tämä sade toi "vuosisadan tulvan". Joki, jonka lähellä asuimme, paisui niin nopeasti, ettemme pystyneet reagoimaan tarpeeksi nopeasti.

Luulen, ettei vanhempiani varoitettu. Itse asiassa kylässämme on sireenit, ja siellä on myös televisiota, radiota, matkapuhelimia. Mutta vanhempani eivät tienneet mitään tulevasta vedestä. Varoituksia ei ollut. Onneksi olimme kaikki kotona ja yhdessä. Muistan vanhempani tarttuneen sisareni ja minuun ja juoksevan yläkertaan taloon. Sitten muistan sen, että mies vei meidät ulos talosta ikkunan läpi kumiveneessä. Vettä oli kaikkialla, se juoksi jopa talojen ikkunoihin. Kadulla näkyi vain autojen katot. Yksi talo oli kokonaan vinossa. Luulen, että se romahti.

Sen jälkeen yövyimme ystävien luona. Se oli hienoa, koska voimme pelata yhdessä joka päivä. Myöhemmin muutimme Länsi-Saksaan. Vanhempani kertoivat minulle, että se oli erittäin stressaavaa aikaa, Muutimme uuteen taloon ja minulla oli oma huone, koska vakuutus ja jotkut organisaatiot tukivat meitä. Koulussa sain paljon uusia ystäviä.

Nykyään olen aikuinen. Olen juuri valmistunut liiketaloudesta. Vielä kaksi vuotta sitten seurustelin tyttöystäväni kanssa. Meillä oli suuria suunnitelmia, halusimme matkustaa yhdessä. Olimme juuri muuttaneet pohjakerroksen asuntoon Ahrin laaksossa Länsi-Saksassa, hyvin lähellä jokea. Se oli ensimmäinen yhteinen asuntomme ja sijainti oli kaunis. Taas oli kesä, kun muutamassa päivässä satoi äärimmäisen paljon. Olin pyöräretkellä ystävien kanssa, kun kuulin Länsi-Saksan sääennusteen. Soitin tyttöystävälleni illalla. Palokunta oli varoittanut häntä pysymään kotona ja pitämään ikkunat ja ovet kiinni. Hän vaikutti melko rennolta ja halusi viihtyä television edessä. Myöhemmin samana iltana hän soitti uudelleen ja oli täysin paniikissa - asunnossa täytyi olla vettä. Muistan kuinka ärsyyntynyt olin, koska olimme juuri saaneet valmiiksi asunnon sisustamisen. Sitten yhteys katkesi, enkä voinut enää puhua hänen kanssaan. Yritin tavoittaa hänen vanhempansa ja sisaruksensa, mutta kukaan ei tiennyt mitään. Kesti ystäviltäni ja minulta koko yön palata takaisin kotikaupunkiimme ahdistuneena ja hermostuneena siitä, mitä odottaa, kun pääsemme sinne.

Mutta kotia ei ollut. Kaikkialla oli vain vettä, kaikki oli rikki. Sillat ja talot olivat romahtaneet, mitään ei ollut tunnistettavissa. Kaksi päivää etsin avuttomasti tyttöystäväni, kunnes sain tietää, että hän oli hukkunut asuntoomme. Jälleen, aivan kuten 20 vuotta sitten, ihmisiä ei ollut varoitettu äärimmäisistä vesimääristä, jotka uhkasivat heidän olemassaoloaan. En koskaan palannut asuntoon, en voinut.

Nykyään asun yksin 3. kerroksen asunnossa korkealla kukkulalla. Kun sääennuste ilmoittaa rankkasadetta, olen paniikissa. Tulvia on ollut ennenkin, mutta nämä sateet näin lyhyessä ajassa ovat jotain uutta. Tällä hetkellä en enää tiedä minne mennä. Olen ilmastopakolainen - vaikka olen jälleen löytänyt hyvän yöpymispaikan eri avunantajien tuen ansiosta, en löydä mielenrauhaa ja pakenen aina sateen tullessa.

3. Ricardo Gregorio Hernandez Vasquez, 16, Guatemala

Olin lapsena onnellinen. Tykkäsin leikkiä muiden lasten kanssa. Nykyään puhun perheeni kanssa paljon ympäristön asioista, kuten siitä, että meillä on vesipula, joka aiheuttaa paljon ongelmia kasvinviljelyssä. Kaikkialla maailmassa ihmiset pakenevat kodeistaan ilmastomuutoksen pakottaessa heidät pois yhteisöstään.

Vanhempani joutuivat pakenemaan, sillä jyrkkä kuivuus on vaikuttanut tärkeimpien rahan- kasvien, kuten kahvin ja papujen, maataloustuotantoon. Fossiilisten polttoaineiden valmistajat olivat täyttäneet ilman ennennäkemättömillä määrillä kasvihuonekaasuja, kiihdyttäneet kuivuutta aiheuttavaa ilmastomuutosta. Asiaa pahentaa vielä se, että nämä samat sääntelemättömät yritykset ovat saastuttaneet vesiämme, mikä vaikeuttaa elintärkeiden viljelykasvien kasvattamista. Lisäksi Guatemala kärsi kohoavista lämpötiloista, tulvista ja ruoan puutteesta, jotka kaikki ovat yleistyneet ilmastomuutoksen myötä.

Guatemalassa, Hondurasissa ja El Salvadorissa 47 prosentilla perheistä on pulaa elintarvikkeista, ja veden saatavuuden odotetaan heikkenevän Guatemalassa 82 prosenttia. Kaikki nämä ympäristötekijät saivat vanhempani etsimään turvaa Yhdysvaltoihin, vaikka siellä on kauhistuttava politiikka Keski-Amerikasta tulevia maahanmuuttajia kohtaan, mikä vaikuttaa kielteisesti maahanmuuttajiin, joilla ei ole tarpeeksi rahaa hakeakseen turvaa. Keski-Amerikan maahanmuuttajaryhmiä koskevat stereotypiat vain vaikeuttavat sitä. Setäni pääsi hädin tuskin Yhdysvaltoihin ja pystyi tekemään vain vähäpätöisiä töitä, mikä kaksin verroin enemmän, mitä hänen valkoiset työoverinsa tekevät. Vaikka ilmastomuutos on enim- mäkseen rikkaiden maiden aiheuttama, Guatemalalla ei ole tarpeeksi tukea kansainväliseltä yhteisöltä ilmastopakolaisten määrän vähentämiseen.

Minun asiani muuttuivat, kun täytin 16. Lähdin kotoa veneellä tapaamaan vanhempiani Yhdysvaltoihin. Kun saavuin Yhdysvaltoihin, aloin tuntea oloni kuumaksi ja kylmäksi samaan aikaan, ja tiesin, että jokin oli vialla, koska tunsin itseni niin sairaaksi. Aikani Yhdysvalloissa kuitenkin lyheni, kun kaikki pakotettiin pois veneestä ja vietiin pidätyskeskukseen. Kun minut vietiin pidätyskeskukseen Teksasissa, siellä oleva sairaanhoitaja mittasi lämpötilani ja minulla todettiin flunssa. Hän sanoi, että minut lähetetään sairaalaan, jos tilani huononee.

Mutta vointini oli jo tarpeeksi huono, ja olin ymmälläni siitä, miksi olin pidätyskeskuksessa. Aloin sääliä perhettäni ja mietin, voisinko koskaan tavata heidän kanssaan heidän kotonaan. Yritin kävellä pieneen, epähygieeniseen kylpyhuoneeseen sellissäni, mutta huomasin, etten pystynyt enää edes kävelemään suoraan. Laitoin käteni suulleni oksennusta, mutta näin, että käsiini putosi verilätäkkö.

Ricardo kuoli ja hänestä tuli yksi monista, jotka ovat kuolleet ollessaan pidätettyinä Yhdysvaltain maahanmuuttokeskuksissa.

4. Hana Tioti, 10-vuotias, Kiribati

Hei, olen Hana Tioti. Ihoni palaa jatkuvasti auringon takia. Olen kotoisin Kiribatista ja olen ilmastopakolainen. Isäni nimi on Ahomana Tioti ja äitini Wailani Erika. Vaikka molemmat vanhempani ovat kotoisin Kiribatista, sisarukseni ja minä olemme kaikki syntyneet Uudessa-Seelannissa. Perheeni muutti Uuteen-Seelantiin, mutta karkotuksen edessä isäni yritti saada laillisen tunnustuksen ilmastopakolaisena. Tuomioistuimet hylkäsivät pyyntömme ja totesivat, että emme itse asiassa olleet pakolaisia, koska se, mitä pakenimme, ei ollut sotaa, vainoa tai väkivaltaa. He karkottivat koko perheeni takaisin Kiribatiin, vaikka se oli juuri se paikka, josta yritimme paeta.

Täällä kotimme tulvii ja satomme epäonnistuvat. Vaikka meitä ympäröi vesi, juotava vesi meiltä puuttuu ja olemme jatkuvasti janoisia. Ihoni kutisee, mutta en voi nyt tehdä muuta kuin toivoa parempaa elämää. Monet ihmiset ihmettelevät, miten voimme elää tässä maassa, jossa tilanteemme on täysin synkkä.

Kiribati turvautuu kalastukseen, maanviljelyyn ja sadeveteen selviytyäkseen. Sitä sadevettä on kuitenkin vaikea saada. Joskus ulkona on liian kuivaa ja olen todella janoinen. Toisinaan, kuten vuonna 2015, kun trooppinen hirmumyrsky Pam iski maahamme, katsoimme kuinka Kiribati tuhoutui ja lähes puolet ihmisistämme joutui jättämään kotinsa. Tällaisia tapahtumia ei pitäisi tapahtua Kiribatissa, mutta ne tapahtuvat, koska rikkaat ihmiset kaukaisissa maissa tuhoavat meidät.

Me I-Kiribati emme vaikuta juurikaan ilmastokriisiin, mutta kotimaamme tuhoutuu silmiemme edessä.

Ilmastokriisiin kasvaessa tapahtumat, kuten kuivuus ja merenpinnan nousu, voimistuvat ja

vaarantavat kaikki. Kehittyneiden maiden ihmisillä on tarpeeksi rahaa sivuuttaakseen tämän kriisin, kun taas vain neljäsosa ihmisistäni voi edes ajatella lähtevänsä Kiribatista niillä rahoillaan, jotka heillä on, vaikka Kiribatissa pysyminen tällä vauhdilla on käytännössä kuolemantuomio. Tämä johtuu siitä, että maamme on korkeimmillaan vain 1,8 metriä merenpinnan yläpuolella ja vuoteen 2100 mennessä suurin osa maastamme uppoaa valtameren alle, jos ilmastonmuutoksen eteen ei tehdä mitään. Rikkaat öljyparonit – jotka ovat saaneet valtavia voittoja fossiilisten polttoaineiden polttamisesta, ilmakehän täyttämisestä kasvihuonekaasuilla – saavat maamme katoamaan ja myrkyttävät sen matkan varrella.

Olemme ensimmäisiä, jotka näkevät auringon nousevan joka päivä, ja olemme ensimmäisiä, jotka eivät koskaan näe sitä enää. Olin pakolainen ja olen edelleen. Tämä pieni maakais-tale, jota valtameri jatkuvasti hyökkää ja jota tuulet ja myrskyt lyövät, ei ole enää Kiribati. Juridisesti en voi paeta tätä erämaata, enkä voi paeta toiseen vieraaseen maahan.

Sisaruksillani ja minulla on vielä tulevaisuus, mutta toistaiseksi olemme loukussa. Haluamme vain turvallisuutta. Toivomme vain, että meidät tunnustetaan ilmastopakolaisiksi, jotta voimme elää rauhallista elämää Uudessa-Seelannissa. Ilmastonmuutos on tuhonnut maamme ja se on nyt käytännössä asumiskelvoton. Olen ilmastopakolainen. Tarvitsen vain lain nähdäkseen minut sellaisena ja tunnustaakseen, että minun on nyt oltava turvassa.

5. Aung Hussein, 20, Myanmar

Koko ikäni olen elänyt pelossa. Pelkään mennä kouluun, olla ulkona ja lähteä kotoa elättääkseni perhettäni. Suurin osa naapureistani ja ystäväistäni on maanviljelijöitä ja luottaa maatalouteen elättääkseen perheensä. Ilmastonmuutoksen vaikutuksilla ei ole ollut tuhoisa vaikutus ainoastaan talouteemme ja luonnonvaroihin, vaan myös hallituksemme vakauteen.

Kun nousevat vedet puristavat ihmiset entistä lähemmäksi toisiaan, Myanmarin hallitus on hitaasti kääntynyt huonompaan suuntaan kääntäen kansansa toisiaan vastaan. Myanmarin buddhalaiset johtajat väittävät, että me, (muslimi)rohingya-vähemmistö, käytämme heidän resurssejaan ja meidät on poistettava. Joskus ihmiset eivät tiedä, kuinka julmia jotkut maat voivat olla omaa kansaansa kohtaan, varsinkin kun uhkana on pahentuvat monsuunit, jotka tuhoavat maataloutemme. Koska meillä on loppumassa hyvä maa ja ruoka kansallemme, hallitus kohtelee rohingya-vähemmistöä syrjäytyneinä ja olentoina, jotka on hävitettävä.

Elin tämän todellisuuden läpi varttuessani, ja minulla on siitä aina arvet. 560 000 ihmistä, minä mukaan lukien, joutuivat jättämään perheemme, kun pakenimme Bangladeshiin, maailman suurimpaan pakolaisleiriin, yrittääksemme selviytyä. En tiennyt, olivatko vanhempani vielä kanssani vai lähtivätkö he seuraavaan elämään. Myanmarista Bangladeshiin on paennut yli miljoona rohingya-pakolaista. Elämäni täällä oli aluksi vaikeaa, minulla ei ollut vanhempia tai paikkaa, jota virallisesti kutsua kodiksi, vain ylipakattu pakolaisleiri.

Löysin kuitenkin hyväntekeväisyysjärjestön ihmisiä, jotka auttoivat minua saavuttamaan unelmani pelastaa kaltaisiaan ilmastopakolaisia, jotka olivat kadonneet tai eronneet vanhemmistaan. Perustin osaston ja sen jälkeen olen yhdistänyt monet kadonneet lapset vanhempiensa kanssa tälle pakolaisleirille. Toivon, että minusta tulee sellainen vanhempi hahmo, jota minulla ei ole koskaan ollut lapsille, joilla itsellään ei ole vanhempia.

Tarinani vähemmistönä Myanmarissa on vain yksi tuhansista tarinoista ihmisistä, jotka minun tavoin ovat myös kohdanneet ilmastonmuutoksen julman realiteetin ja kamppailun ilmastopakolaisena. Minusta tuntuu, että monet ihmiset eivät ole tietoisia siitä, että ilmastonmuutos aiheuttaa sotia, eivätkä kaikki pakene maastaan ilmastonmuutoksen välittömien vaikutusten takia, vaan sen takia, miten hallitus käsittelee resurssien menettämisen pelkoa.

Kun fossiilisten polttoaineiden yritykset kontrolloivat kaltaisiamme hallituksia ja kehittyneet maat saastuttavat ja tuhoavat kulutuksellaan kaikki resurssimme, meidät syrjäytetään. Aivan kuten tuhannet kansani, kun maamme kääntyivät meitä vastaan, meillä ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin paeta.

6. Maria Lopez, 22, Puerto Rico

Opiskelen parhaillaan maisteriksi Yhdysvalloissa. Tämä ei ollut unelmani tai suunnitelmani. Olen Puerto Ricosta. Älä ymmärrä minua väärin, en ole kiittämätön siitä, että minulla on mahdollisuus opiskella ja saada koulutus. Vanhempani sanoivat minulle aina, että se oli

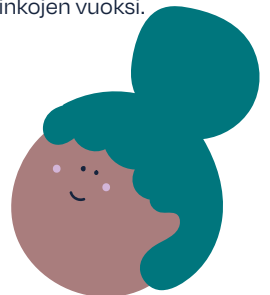
tärkeintä. Mutta en koskaan ajatellut, että minun pitäisi valita koulutus kotini, kauniin Puerto Ricon, sijaan.

Muistan päivän, jolloin ymmärsin, että minun oli lähdettävä. Olimme kärsineet hurrikaaneista aiemmin, mutta hirmumyrsky Maria oli erityisen tuhoisa. Ilmastonmuutos on pahentanut näiden myrskyjen vaikutuksia tehden normaalisti julmasta säästä entistä tuhoisamman. Myöhemmin saan selville, että hurrikaani Maria ja sen kaltaiset myrskyt ovat lähes viisi kertaa todennäköisempiä nykyään kuin puoli vuosisataa sitten lämpimämmän ilman ja meriveden vuoksi.

Hurrikaani tuhosi koteja, siltoja, teitä ja ihmishenkiä. Huomasin, että minun piti ajaa yli kaksi tuntia joka päivä paikkaan, jossa voisin saada Wi-Fi-yhteyden, sähköä ja ladata kannettavaani. Kun bensa loppui lopulta, minun piti kirjoittaa opinnäytetyöni käsin. Asuin kotona kahden veljeni ja vanhempieni kanssa, mutta aloimme jakaa talon serkkujeni kanssa, sillä hurrikaani tuhosi heidän talonsa. Tiesin, että minun oli lähdettävä Puerto Ricosta, kun opintoohjaajani kertoi minulle, että hän oli huolissaan siitä, etten aio suorittaa koulua loppuun. Hän tiesi tilanteestani ja ojensi minulle esitteen yhdysvaltalaisesta korkeakoulusta, sillä hän ajatteli, että minut voitaisiin hyväksyä sisään ja voisin suorittaa tutkinnon loppuun. En ollut koskaan aiemmin ajatellut muuttaa pois.

Kaksi kuukautta myöhemmin ostin lentolipun ja ensimmäiset talvivaatteet. On tuhansia ihmisiä, jotka ovat minun kaltaisissa tai vielä pahemmissa tilanteissa. Hyväntekeväisyysjärjestöjen kautta olen voinut auttaa monia hurrikaani Marian jälkeen paenneita ihmisiä. Monet näistä ihmisistä asuvat hotelleissa ja tuntevat olonsa eksyneeksi yrittäessään asettua uuteen maahan. Olemme auttaneet ihmisiä etsimään koteja, kääntämään heidän asiakirjojaan espanjasta englanniksi ja tehneet harjoitushaastatteluja auttaaksemme heitä työhaussa. Näyttää mahdottomalta palata kotiimme, emme voi palata koteihinsa sen jälkeen, kun kokonaisia kaupunginosia on tuhottu.

Kasvihuonekaasupäästöt kiihdyttävät ilmastonmuutosta ennennäkemättömällä nopeudella, ja maailman ilmastonmuutoksen myötä tuleme näkemään entistä enemmän katastrofeja, kuten hurrikaani Mariaa, joiden tuhojen korjaaminen tulee kalliiksi. Olemme saaneet apua, mutta totuus on, että se ei riitä. Emme tarvitse vain avustusvaroja, vaan puhtaan energian ja juomaveden saatavuutta. Tarvitsemme kestävästä tulevaisuudesta ja tarvitsemme mahdollisuuksia ihmisillemme tulla kuulluiksi. Meidät on nähtävä ilmastopakolaisina, jotka pakenevat maasta, josta emme haluaisi lähteä ilmastonmuutoksen voimistamien vahinkojen vuoksi.

D.1. KUKA SANOI SEN?

Climate Justice -aktivistien ja muiden inspiroivien ihmisten ajatuksia:

On olemassa sanonta, joka kuuluu: 'Paras aika istuttaa puu on 20 vuotta sitten; seuraava paras aika on nyt.

— **Bhekumuzi Dean Bhebhe, kirjailija ja kampanjoija, 2023**

Kärsin ehdottomasti ilmastoahdistusta, ja tiedän, että niin monet ikäisenikin kärsivät. Ja se on joskus todella ylivoimaista, mutta ihmettelen vain todella, teemmekö tarpeeksi.

— **Billie Eilish, yhdysvaltalainen laulaja, 2023**

Lermassa vuoden 2015 sateet tulvivat kaupunkiini, uudet tehtaat saastuttivat ilman ja rakennukset vajosivat kosteikkoon. Kaikki se työnsi perheeni pois kotoa. [...] Tämä kriisi on nykyhetkemme, mutta emme voi antaa sen olla tulevaisuutemme. Siksi nuoret ympäri maailmaa yhdistyivät yritysvaltaa, ilmastorasismia ja Äiti Maan rappeutumista vastaan.

— **Xiye Bastid, meksikolais-chileläinen ilmastoaktivisti, 2022**

Nuoret eivät ole luoneet tätä todellisuutta; olemme perineet sen. Ja meille kerrotaan, että olemme viimeinen sukupolvi, jolla on mahdollisuus pelastaa planeettamme kohtalo. Onko mikään yllätys, että mielenterveysongelmat ovat epidemia? "Ekoahdistus" on nousussa, ja nuoret näyttävät olevan yksi niistä pahimmin kärsineistä. Vuoden 2019 tutkimus osoittaa, että Isossa-Britanniassa 70 prosenttia 18–24-vuotiaista koki "ekoahdistusta" – avuttomuutta, vihaa, unettomuutta, paniikkia ja syyllisyyttä. Ympäristökatastrofi on elämämme suurin mielenterveysongelma. Ja sodassamme luontoa vastaan nuorten mielet ovat sivuvahinko.

— **Clover Hogan, Britannian ilmastoaktivisti, 202**

Todellisuus on, että ilmastokriisin aiheuttamasta ahdistuksesta ei aina pystytty selviytymään, mutta on tärkeää löytää jotain, joka antaa meille positiivista energiaa ja vahvistaa tulevaisuuttamme.

— **Hakim Evans, yhdysvaltalainen ilmastoaktivisti, 2021**

Nuoret ovat muutoksen tekijöitä. Jotkut meistä ovat huomisen johtajia, joten meidän on oltava perillä siitä, mitä ympärillämme tapahtuu, jotta voimme suunnitella parempia, kestäviä ratkaisuja tulevaisuuttamme varten

— **Nkosilathi Nyathi, zimbabwelainen ympäristöaktivisti, 2021**

Meidän on lopetettava kapitalistinen tuhoaminen planeetalla.

— **Daniel "Swampy" Hooper, brittiläinen ympäristöaktivisti, 2021**

En usko, että on reilua, että se vaikuttaa meihin, jos meillä ei ole siihen sananvaltaa. Emme ole rakettitieteilijöitä, jotka voisivat keksiä kokonaan uuden polttoaineen lentokoneille... Meidän on painostettava hallitustamme työskentelemään tutkijoiden ja insinöörien kanssa auttaaksemme asian korjaamisessa, keksimään parempia ideoita ja parempia matkustustapoja.

— **Izzy Raj-Seppings, australialainen ilmastonmuutosaktivisti, 2020**

Olemme maan vartijoita. Velvollisuutemme on suojella sitä tuleville sukupolville.

— **Raki Ap, Länsi-Papuan alkuperäiskansojen edustaja, 2019**

Ihmiset kysyvät minulta, miksi minusta tuli vegaani. Kävin kasvisriokatapahtumassa saatuani selville, että se on vaikutusvaltaisin yksittäinen asia, jonka voit tehdä planeetan hyväksi. Tällä tiedolla en pystyisi katsomaan itseäni peiliin, jos olisin jatkanut lihan syömistä. En halunnut olla osa.

— **Izabella Miko, puolalais-amerikkalainen näyttelijä ja ympäristöaktivisti**

Maailman ilmastonmuutosprosessia on hidastettava ja käännettävä, muuten sillä voi olla suuria seurauksia..

— **Zuzana Čaputová, Slovakian viides presidentti**

Aluksi ajattelin taistelevani kumipuiden pelastamiseksi, sitten luulin taistelevani Amazonin sademetsän pelastamiseksi. Nyt ymmärrän, että taistelen ihmiskunnan puolesta.

— **Chico Mendes, brasilialainen ammattiliittojen johtaja ja ympäristönsuojelija**

*Herättäkäämme! Olemme lopussa. Meidän on ravistettava omatuntomme irti ryöstökapitalis-
mista, rasismista ja patriarkaatista, jotka vain takaavat oman itsetuhomme.*

— **Berta Caceres, hondurasilainen ympäristöaktivisti**

Meillä on planeetallamme älykkäitä lajeja, joiden kanssa emme edes yritä kommunikoida.

— **Paul Franklin Watson, Sea Shepherd Conservation Society:n perustaja**

*Kirjoittaja ei voi olla pelkkä tarinankertoja; hän ei voi olla pelkkä opettaja; hän ei voi vain
kuvata yhteiskunnan heikkouksia, sen vaivoja ja vaaroja. Hänen on oltava aktiivisesti
mukana sen nykyisyyden ja tulevaisuuden muokkaamisessa.*

— **Ken Saro-Wiwa, nigeriläinen kansalaisoikeusaktivisti**

Joet eivät kuulu vain kaloille vaan myös yhteisölle.

— **Berta Caceres, hondurasilainen ympäristöaktivisti**

*On tärkeää, että saavutamme maailmanlaajuiset voimakeskukset taistelemaan keskitetyn
suunnittelun lisäksi yksityistämiseen perustuvaa suunnittelua vastaan.*

— **Medha Patkar, intialainen sosiaalinen aktivisti**

*Tämä kaikki on väärin. Minun ei pitäisi olla täällä. Minun pitäisi palata kouluun meren toisella
puolella. Silti te kaikki tulette meidän nuorten luo toivoa varten. Kuinka kehtaat. Olet varas-
tanut unelmani ja lapsuuteni tyhjillä sanoillasi. Olen kuitenkin yksi onnekkaita. Ihmiset
kärsivät.*

— **Greta Thunberg, ruotsalainen ilmastoaktivisti, 2019**

*Kuinka voimme ryhtyä toimiin ja työskennellä yhdessä, jos kaikki eivät ole yhtä tietoisia siitä,
mitä tapahtuu? Ainoa tapa tehdä tämä on varmistaa, että jokainen saa koulun opetussuun-
nitelmaansa voimaannuttavan ja asiaankuuluvan ilmasto- ja ekologisen koulutuksen. Meillä
nuorina on oikeutemme saada tietoa ilmastokriisistä.*

— **Mitzi Jonelle Tan, filippiiniläinen ilmasto-oikeudenmukaisuuden aktivisti**

Yksi ihminen ei voi pelastaa vain omaa osaa maailmasta. Joko pelastamme koko maailman tai emme pelasta sitä. Meidän kaikkien on työskenneltävä yhdessä. Ajatus, että voimme tehdä tämän yhdessä, on todella tärkeä.

— Frank Ettawageshik, intiaani & aktivisti, 2017

Ei ole liian myöhäistä. Voimme silti pelastaa planeettamme, mutta meidän on tehtävä yhteistyötä ja toimittava heti!

— Frank Deboosere, belgialainen säätiedottaja

Muutos ei ole koskaan helppoa, ja se synnyttää usein erimielisyyksiä, mutta kun ihmiset tulevat yhteen ihmiskunnan ja maapallon parhaaksi, voimme saavuttaa suuria asioita.

—David Suzuki, kanadalainen akateemikko, ympäristöaktivisti ja TV-juontaj

Minua hämmästyttää se, että öljy- ja kaasuteollisuus ei ilmeisesti yritä päästäkseen historian oikealle puolelle. Orjuusteollisuus oikeutti itsensä tietyn ajan kuluessa. Mutta nyt jälki-käteen ei ole ketään, joka oikeuttaisi orjuusteollisuuden. Sama tulee tapahtumaan öljy- ja kaasuteollisuudelle.

— Christina Figueres, Costa Rican UNFCCC:n pääsihteeri 2010–2016

Et voi suojella ympäristöä, ellet anna ihmisille valtaa, kerro heille ja auta heitä ymmärtämään, että nämä luonnonvarat ovat heidän omiaan, ja että heidän on suojeltava niitä.

— Wangari Maathai, kenialainen ympäristönsuojelija

Useimmat ihmiset välittävät ympäristöstä; mutta olkaamme rehellisiä, se ei ole heidän luottelonsa kärjessä. Miten se voi olla? Se ei ole mikään luksustuote. Se on tärkein ainesosa kyvyssämme jatkaa tällä planeetalla. [...] Kertomalla tarinoita ja käyttämällä niitä inspiroidaksemme yrityksiä, poliitikkoja ja kansalaisia. Kyse on ihmisten elvyttämisestä ymmärtämään, että meillä kaikilla on panos tulevaisuuteen. Meillä kaikilla on mahdollisuus äänestää johtajaa, ja voimme tehdä hyviä valintoja. Meillä kaikilla on kyky tulla mestareiksi, joita haluamme olla.

— David Mayer de Rothschild, brittiläinen globaali seikkailija, 2017

Ilmaston oikeudenmukaisuutta ei voi olla ilman rodullista oikeudenmukaisuutta. Se ei ole oikeudenmukaisuutta, jos se ei koske kaikkia.

— **Vanessa Nakate, ugandalainen ilmastoaktivisti**

Monet tarinat ovat tärkeitä. Tarinoita on käytetty riisumiseen ja pahantekoon. Mutta tarinoita voidaan käyttää myös voimaannuttamiseksi ja inhimillistämiseksi. Tarinat voivat loukata ihmisten arvokkuutta. Mutta tarinat voivat myös korjata tuon rikotun ihmisarvon.

— **Chimamanda Ngozi Adichie, kirjoittaja, 2009**

Et voi selviytyä yhdestäkään päivästä vaikuttamatta ympäröivään maailmaan. Se, mitä teet, vaikuttaa, ja sinun on päätettävä, minkälaisen eron haluat tehdä.

— **Jane Goodall, brittiläinen käyttäytymistieteilijä**

Ilmastonmuutos on suurin yksittäinen uhka kestäväälle tulevaisuudelle, mutta samalla ilmastohaasteeseen vastaaminen tarjoaa loistavan mahdollisuuden edistää vaurautta, turvallisuutta ja valoisampaa tulevaisuutta kaikille.

— **Ban Ki-moon, etelä-korealainen diplomaatti ja YK:n 8. pääsihteeri**

Taistelu katastrofaalisen ilmastonmuutoksen estämiseksi on suurempi kuin kaikki muut kamppailut, olipa kyse sitten orjuudesta, demokratiataisteluista, naisen äänioikeudesta ja niin edelleen... Väittäisin, että jos kyseessä on elämän turvaaminen sellaisena kuin me sen tunnemme, silloin ei voi olla suurempaa kamppailua, jota kohtaamme.

— **Kumi Naidoo, eteläafrikkalainen ihmisoikeus- ja ympäristöaktivisti**

Etiikka ja tasa-arvo ovat ilmastonmuutoskeskustelun ytimessä. Keskustelun on siirryttävä ilmastonmuutoksesta ilmasto-oikeudenmukaisuuteen.

— **Narendra Modi, Intian 14. pääministeri**

Yksi asia johtaa toiseen. Metsien häviäminen johtaa ilmastonmuutokseen, mikä johtaa ekosysteemien menetykseen, mikä vaikuttaa negatiivisesti toimeentuloomme – se on noidankehä.

— **Gisele Bündchen, brasilialainen malli ja aktivisti**

Emme voi pelastaa planeettaa ilman, että kohotamme ihmisten ääniä, varsinkin niitä, joita useimmiten ei kuulla.

— Leah Thomas, yhdysvaltalainen ilmastoaktivisti

Sanoisin kaikille nuorille, että ryhdy toimiin omasta paikastasi heti. On meidän aikamme

— Tahsin Uddin, bangladeshiläinen ilmastonmuutosaktivisti

Olemme ensimmäinen sukupolvi, joka tuntee ilmastonmuutoksen vaikutukset ja viimeinen sukupolvi, joka voi tehdä asialle jotain..

— Barack Obama, 44. Yhdysvaltain presidentti

Nuorten usko siihen, että voimme muuttaa maailmaa, on todellinen, koska itse asiassa me voimme muuttaa maailmaa.

— Bunny McDiarmid, uusiseelantilainen ympäristöaktivisti

Seuraavan kerran, kun tapaat ilmastonmuutoksen kieltäjän, käske heitä lähtemään matkalle Venukseen; Minä maksan matkan.

— Stephen Hawking, brittiläinen fyysikko ja kirjailija

Maailma on saavuttamassa käännekohtaa, jonka jälkeen ilmastonmuutos voi muuttua peruuttamattomaksi. Jos näin tapahtuu, vaarana on, että nykyisiltä ja tulevilta sukupolvilta evätään oikeus terveeseen ja kestävään planeettaan – koko ihmiskunta on menetetty.

— Kofi Annan, ghanalainen diplomaatti ja YK:n pääsihteeri

Jonakin päivänä luontoäiti heittelee päätään ja pudottaa kaikki ihmiset pois siitä, ja maa palaa entiselleen!

— Tofiq Pasha, pakistanilainen puutarhaviljelijä

D.2. ILMASTOAKTIVISTIEN MAAILMANLAAJUINEN KARTTA

QR-koodi interaktiivisen maailmankartan esittämiseen:

D.6. SEURAA SISÄISTÄ SANKARIASI - KERRONNAN RAKENNE JA OMINAISUUDET

Mikä on sankarin matka?

Sankarin matka on klassinen tarinankerrontamenetelmä, jolla on seuraava rakenne:

Päähenkilö kohtaa ongelman, joka häiritsee normaalia elämää ja työntää päähenkilön suureen seikkailuun.

Tuntematonta polkua pitkin sankari kohtaa esteitä ja vaaroja, tapaa uusia ystäviä ja liittolaisia ja panee heidän luonteensa koetukselle.

Lopulta ongelmat on ratkaistu ja sankari palaa kotiin muuttuneena henkilönä.

Ohjeita tarinan kirjoittamiseen

Käytä näitä ohjeita kannustaaksesi kaikkia työpajaan osallistujia kirjoittamaan tarina, joka perustuu "Sankarin matka" -kerronnan malliin. On olemassa erilaisia tapoja, ohjeita ja vaihteita, joita eri teoreetikot ovat hahmotelleet. Seuraava ehdotus on yhteenveto, joka on suunniteltu erityisesti tätä toimintaa varten:

- **Ei kiirettä:** Ennen kuin aloitat kirjoittamisen, ota hetki hiljaisuuteen itsellesi. Inspiraatio tarvitsee rauhallisen, selkeän mielen. Mene itsesi sisään ja kuvittele henkilökohtainen sankarisi. Sankari, joka kohtaa ilmasto-oikeudenmukaisuuteen liittyvän vaarallisen ja epäoikeudenmukaisen tilanteen. Kuka se voi olla? Miltä he näyttävät? Keitä he ovat? Miksi he?

- **Aloita tarinasi ajatteleminen, jäsentäminen ja kirjoittaminen:** Tätä varten jotkut tyypilliset vaiheet voivat ohjata tarinasi rakennetta. voit vapaasti muokata niitä tarpeidesi mukaan:

1. Alku

Mieti alkutilannetta. Tämä on esittelysi. Sankarisi elää omaa elämää. Yleisön tulee olla helppo samaistua sankariin ja tilanteeseen. Miltä se näyttää? Missä se tapahtuu? Mikä on mainitsemisen arvoista?

2. Ongelma ja reaktio

Sankarillesi syntyy yllättäen suuri ongelma. Tämä voi olla muutos ympäristössä, äärimmäinen tapahtuma, häiriö jokapäiväisessä elämässä – ajattele jotain ilmasto-oikeuden mukaisuuteen liittyvää, minkä voisi koskea periaatteessa ketä tahansa. Ehkä sinulla on henkilökohtainen yhteys siihen.

Sankarisi voi nyt valita, reagoiko ongelmaan vai ei. Tietenkin, jos ei reagoisi, se lopettaisi tarinan heti! Ehkä tarinaan ilmestyy toinen hahmo, joka motivoi tai tukee sankaria?

3. Matka

Sankarisi on tehnyt päätöksensä ja ratkaisee ongelman. Edessä on suuret haasteet ja askel varmasta tuntemattomaan.

Tämä osa on kuvaus kaikista esteistä ja haasteista, joita sankarisi kohtaa seikkailussa.

Mitä polkuja sankarisi valitsee? Kuka tai mikä ohjaa? Kuka tai mikä voi tukea? Mitä sankarisi yrittää, mikä epäonnistuu tai onnistuu?

Sankarisi voi löytää uusia liittolaisia. Varmasti on myös vastustajia. Mitkä ovat vaarat ja haasteet?

4. Alin kohta ja huipentuma

Tämä on tarinasi keskeisin ja pisin osa. Tässä osassa sankarisi kohtaa suurimman ongelman. Tämä ongelma näyttää ratkaisemattomalta ja aiheuttaa valtavan kriisin.

Sankarisi on täynnä negatiivisia tunteita. Voittaakseen sankarisi kokoaa kaiken yhteen ja kohtaa haasteen. Miten tätä voidaan hallita? Mitä pitää muuttaa? Mikä voisi olla motivaatio selviytyä tästä kriisistä?

Tämän osion lopussa sankarisi on onnistunut eikä ole enää sama henkilö kuin ennen.

Käytä tarpeeksi aikaa tutkiaksesi ja selittääksesi sankarisi muutosta ja kasvua.

5. Loppu

Tarinasi lopussa sankarisi muistelee haasteita ja ponnisteluja. Ongelma on ratkaistu onnistuneesti. Sankarin muodonmuutoksen myötä myös heidän ympäristössään voi tapahtua todellista muutosta. Tämä viesti voi nyt levitä sankariasi ympäröivään maailmaan.

- **Luo tarinasi, elä omaa matkasi:** Nyt olet valmis. Herätä tarinasi henkiin, elä matkaasi. Käytä mitä tahansa luovaa tarinankerrontaa, joka toimii sinulle. Kirjoita, maalaa, puhu, näytä, luo. Kaikki ohjaajan toimittamat materiaalit ovat käytettävissäsi ja valmiina.
- **Jaa ja levitä:** Valmistaudu jakamaan tarinasi ryhmän kanssa. Käytä luovuuttasi päättääksesi, kuinka esität tarinasi. Voit päättää, missä muodossa jaat sen vapaasti.

E.2. Mitä voin tehdä? Kansalaisyhteiskunnan voima – (kansalais)osallistumisen portaat

Seuraava kaavio näyttää vaiheet, jotka voidaan käydä läpi, kun käsitellään osallistumista kansalaisliikkeisiin ja poliittiseen toimintaan.

Johtajuus ja voimaannuttaminen & jatkuva sitoutuminen	<p>Yksilöt ja ryhmät ottavat johtajuuden kansalaisyhteiskunnan aloitteissa ja innostavat muita osallistumaan. Ohjauksensa ja voimaannutuksensa kautta he edistävät kollektiivista tarkoituksen tunnetta. He mentoroivat uusia puolestapuhujia ja kehittävät kestäväää sitoutumista yhteisössään.</p> <p>He sitoutuvat valitsemaansa asiaan ja pysyvät mukana. Lisäksi he yrittävät edistää pitkän aikavälin vaikutuksia asiaan.</p>	<p>Esimerkki:Ilmasto-oikeudenmukaisuuden edistämisyhymään liittyminen/luominen, yhteistyö samanhenkisten organisaatioiden kanssa ja vallituskampanjojen johtaminen. Ajan myötä pysyminen omistautuneena, osallistuminen konferensseihin, uusiutuvan energian saatavuuden edistäminen ja muiden mentorointi, jotta mobiilisaatio jatkuisi.</p>
Edunvalvonta ja aktivismi & yhteistyö ja yhteenliittymien rakentaminen	<p>Puolustamiseen ja aktivismiin kuuluu aktiivinen puhuminen valitun asian puolesta eri toimintojen, kuten rauhanomaisten mielenosoitusten, tiedotuskampanjojen ja poliittisten päättäjien kautta tapahtuvalla vaikuttamisella. Collaboration and Coalition Building -ohjelmassa osallistujat pyrkivät rakentamaan kumppanuuksia samanhenkisten organisaatioiden, sidosryhmien ja liikkeiden kanssa. Nämä yhteistyöt luovat yhtenäisen rintaman, joka voi tehokkaasti ajaa muutosta ja käsitellä monimutkaisia kysymyksiä kansalaisyhteiskunnassa.</p>	<p>Esimerkki:Paikallisten ympäristöjärjestöjen, yhteisön ryhmien ja kiinnostuneiden kansalaisten yhteenliittymän muodostaminen yhdessä suojeluprojektin, kuten metsityksen tai luonnonympäristön suojelun, parissa. Ehkä myös yhteistyö muiden voittoa tavoittelemattomien järjestöjen kanssa kattavan tukiverkoston luomiseksi ja äänien vahvistamiseksi.</p>
Verkottuminen ja yhteyksien luominen & vapaaehtoistyö ja osallistuminen	<p>Kansalaisyhteiskunnan konkreettisen vaikutuksen saavuttamiseksi yksilöiden tulee aktiivisesti verkotoitua ja rakentaa yhteyksiä samanimielisten organisaatioiden ja ihmisten kanssa edistämällä yhteistyötä ja resurssien jakamista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.</p> <p>Vapaaehtoistyö ja/tai osallistuminen kansalaisyhteiskunnan järjestöihin tai ruohonjuuritason liikkeisiin on välttämätöntä, koska sen avulla yksilöt voivat osallistua suoraan hankkeisiin ja kampanjoihin, joissa käsitellään heidän valitsemaansa kysymyksiä. Osallistumalla vapaaehtoistointaan ja tukemalla aloitteita he voivat lisätä tietoisuutta, tarjota käytännön apua ja saada yhteisöllisyyden tunnetta.</p>	<p>Esimerkki:Osallistumalla paikalliseen siivouskampanjaan roskien poistamiseksi puistoista tai rannoilta, edistämällä ympäristönsuojelua ja lisäämällä tietoisuutta jätehuollosta.</p>
Koulutus ja oppiminen Kiinnostus ja huoli Tietoisuus	<p>Ensimmäisessä vaiheessa kansalaisyhteiskuntaan osallistuminen edellyttää, että yksilöt ja ryhmät ovat tietoisia sosiaalisista, poliittisista tai ympäristökysymyksistä. He kehittävät syvempää huolta näistä asioista, keräävät aktiivisesti tietoa ymmärtääkseen paremmin perimmäisiä syitä ja oppivat lisäämään käsillään oleviin ongelmiin liittyviä tietojaan.</p>	<p>Esimerkki:Yksilöt tai ryhmät voivat osallistua työpajoihin, seminaareihin tai osallistua epäviralliseen koulutukseen parantaakseen tietoaan ja asiantuntumustensa.</p>

Kansalaisyhteiskunnan – erityisesti nuorten – osallistuminen päätöksentekoprosesseihin on ratkaisevan tärkeää muutoksen aikaansaamiseksi yhteiskuntapolitiittisissa järjestelmissämme. Se saa ihmiset olemaan poliittisesti aktiivisia, kertomaan tarpeistaan ja motivoi heitä toimimaan yhteisössä.

On myös useita tasoja siinä, missä määrin nuoret voidaan ottaa mukaan kollektiiviseen päätöksentekoon seuraavan kaavion mukaisesti.

Osallistumisen tasot	Esimerkkejä
Nuoret ovat päättäjiä	Nuorilla on mahdollisuus perustaa, edistää ja toteuttaa projekteja sekä rajoittamaton vapaus tehdä päätöksiä.
Nuoret johtavat ja käynnistävät toimintaa	Nuoret johtavat hankkeita ja päättävät, miten hankkeet toteutetaan. He luottavat edelleen siihen, että aikuiset tukevat päätöksiään.
Nuoret ovat mukana päätöksentekoprosesseissa	Aikuiset tekevät aloitteen projekteista ja ideoista, mutta nuoret ovat hyvin mukana niiden toteuttamisessa, päätöksenteossa ja askelia.
Nuoria kuullaan	Aikuiset toteuttavat projekteja, mutta nuorten mielipiteellä on painoarvoa päätöksenteossa.
Nuoret ovat mukana projekteissa	Nuoret tekevät vapaaehtoistyötä aikuisten projekteissa, mutta he ovat hyvin perillä ja heidän mielipiteitään kunnioitetaan.
Ei osallisuutta, manipulointi	Nuoret ovat toisinaan performatiivisesti näkyviä, mutta todellisuudessa heillä ei ole juurikaan valinnanvaraa päätöksentekoprosesseissa. Valtahierarkia on hyvin epätasainen ja pysyy haastamattomana. Nuorten ääntä ei kuulla.
	Esimerkkejä
	Nuoret saavat kaupunginvaltuuston rahoitusta hankkeeseen. He haluavat luoda vihreän julkisen tilan (esimerkiksi urheilun harrastamiseen) edistämään naapuruston nuorten ryhmien välistä yhteisöllisyyttä.
	Opiskelijat saavat yliopiston rehtorilta luvan järjestää tiedotustilaisuuksia ilmastoi- oikeudenmukaisuudesta ja kehittää jatkotoimintasuunnitelmaa.
	Kaupunki isännöi nuorille suunnattua seminaaria ja keskittyy aktiivisesti nuorten etuihin teemavalinnassa. Nuoret edustajat ovat mukana organisoitiprosessissa.
	Kaupunginvaltuusto järjestää neuvotteluja ja kyselyitä kaupungin tulevasta infrastruktuurihankkeesta. Sitten he ottavat aktiivisesti huomioon nuorten mielipiteet päätöksinsä ja jakavat tulokset yleisölle.
	Kansalaisjärjestö työskentelee vapaaehtoisten kanssa lisätäkseen tietoisuutta maailmanlaajuisesta oikeudenmukaisuudesta. He antavat vapaaehtoisten valita tietyt aiheet, joiden parissa he haluavat työskennellä, ja kerätä resursseja tukeakseen heitä.
	Nuoret saavat käsikirjoituksen, joka edistää ja edustaa heihin pakotettua mielipidettä paneelikeskustelussa.

E.4. Kampanja hyvän asian puolesta

<p>Tilanne 1</p> <p>Olet miljoonakaupungin keskeisellä kauppaa-alueella. Taalita voit ostaa kaikenlaisia vaatteita. Voidakseen tarjota vaatteita erittäin alhaisilla hinnoilla, pikamuotimerkkien on pidettävä kustannukset kurissa. Tämän saavuttamiseksi he alentavat vaatealan työntekijöiden palkkoja toimitusketjussa. He alentavat edelleen tuotantokustannuksia käyttämällä halpoja synteteesisiä kankaita suurmittelussaan. Huonosta laadusta ja nopeasti muuttuvista muotitrendeistä johtuen suuri osa vaatteista päättyy roskien muuttaman käyttöikerrän jälkeen. Pikamuotiteollisuus on vastuussa valtavan määrän resurssien tuhlauksesta ja ympäristön saastumisesta.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>	<p>Tilanne 2</p> <p>Olet metropolissa, jonka jätehuoltojärjestelmä on halvaantunut eikä pysty enää vastaanottamaan jätettä. Roskia on kaikkialla, ja kansalaiset ovat siitä erittäin järkyttyneitä. On tarpeen toteuttaa jätteetömyyteen pyrkiviä toimenpiteitä, kuten toteuttamalla jätteen ehkäisemistä koskevia ohjeistuksia ja ohjelmia, kiertämällä kertakäyttöiset muovit, parantamalla pakkauksettomien toimittus- ja uudelleenkäyttöjärjestelmiä, parantamalla kierrätys- ja kompostointijärjestelmiä jne.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>	<p>Tilanne 3</p> <p>Tiesitkö, että mehiläisillä ja muilla polytyytilä hyonteilla on olennainen rooli koko ravintoketjussa, alvan kuten kaikissa luonnollisissa ekosysteemeissä? Silti nämä lajit ovat suuressa vaarassa kuolla sukupuuttoon ilmastokriisin laukaisevan ihmisen toiminnan vuoksi. Nälät ovat ympäristön saastuminen, ekologisten käytävien häiriintyminen, kasvien monimuotoisuuden väheneminen ja ilmaston lämpeneminen. Polytyytilä hyönteisten vähenemisestä on tulossa globaali haaste, josta kaikkien lajien, myös ihmisten, tulevaisuus riippuu.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>
<p>Tilanne 4</p> <p>Kaupunkisi kierrätysjärjestelmä toimii varsin hyvin jäteöilyn hävitystä lukuun ottamatta. Tämä aine on erittäin haitallista ympäristölle; jokainen litra öljyä, joka havitetaan kotitalouksien viemäriin, saastuttaa miljoona litraa vettä. Kierrätettyä jäteöljyä voi päästä kiertotalouteen ja sitä voidaan käyttää voiteluaineiden, biodieselin, saippuoiden, pinta-aktiivisten aineiden, painonmusteiden ja moneen muun valmistukseen. Jäteöily on erityinen jäte, mutta muihin jäteisiin verrattuna ihmiset tietävät siitä vähän, koska sen käsittelystä puhutaan vähän.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>	<p>Tilanne 5</p> <p>Olet pienessä turistikylässä vuoristossa. Vuorilla ja vuoristomaajoissa ei ole roskakorin; ihmisten on itse kuljettettava roskat takaisin laaksoon. Monet ihmiset, jotka vieraillevat vuorilla ilman, jättävät usein roskansa metsiin ja polkujen varrelle. Tämä aiheuttaa riskin villieläimille, jotka voivat tarttua siihen tai syödä pentueen ja kuolla siihen. Jäte saastuttaa maaperää ja vettä ja saa koko ympäristön näyttämään huonolta.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>	<p>Tilanne 6</p> <p>Markkinoilla, joilla teet säännöllisesti ostoksia, saat muovipussin jokaisesta pienestä ostoksesta. Ostat vettä kertakäyttöisissä muovipulloissa. Muovisaaste on valtava ongelma. Kaikki paikat, polut, joet ja pellot ovat täynnä muovia. Samoin ranta ja vesi. Merieläimet ja teuraseläimet nielevät mikromuovia ja me myös syödessämme niitä. Jotain on tehtävä saastumisen estämiseksi.</p> <p>Mitä voit tehdä tietoisuuden lisäämiseksi?</p>

Ehdotus: Lisää omia tilanteita, mihin haluaisit paneutua tarkemmin.

E.5. ILMASTOTUNTEET

Resilienssi-kukka

SINÄ

Olet ihme. Niin hämmästyttävä kuin oletkin, voit muuttaa maailmaa.

Mitä ominaisuuksia arvostat itsessäsi eniten?

Mikä on unelmasi tälle maailmalle?

MIELI

Tieto on erittäin tärkeää. Liian paljon tietoa voi stressata.

Mistä saat tietosi?

Miten varmistat, että rauhoitat mieltäsi?

SIELU

Tietojen lisäksi tunteet voivat vaikuttaa toimintaasi.

Mitkä tunteet herättävät sielusi?

Kuuntelemalla näitä tunteita, kuinka voit omaksua ne?

KEHO

Kehosi altistuu ympäristölle. Tunteet näkyvät kehossasi.

Mitä kaikkea kehosi voi tehdä?

Miten voit pitää hyvää huolta kehostasi?

INTOHIMOT

Intohimomme motivoivat meitä. Teemme erityistä työtä heidän eteensä.

Milloin sinä menestyt?

Millaisia intohimoja jaat muiden kanssa?

ARVOT JA USKOMUKSET

Arvomme määräävät sen, miten näemme maailman. Voi olla hyödyllistä pohtia omia uskomuksiaan.

Kuka tai mikä vaikuttaa uskomuksiisi?

Mitkä arvot ja uskomukset voivat vahvistaa ydintäsi, mitkä eivät ehkä?

TAVOITTEET

Tavoitteet voivat antaa elämällemme tarkoituksen. Voimme aina asettaa uusia tavoitteita.

Mistä unelmoit?

Kuinka voit saavuttaa sen?

IHMISET, joita rakastat

Rakkaat ihmiset antavat meille paljon. Usein he myös vaativat meiltä.

Kenen kanssa tunnet olevasi erityisen yhteydessä? Minkä kautta?

Mihin pitäisi vetää rajat?

YHTEISÖSI

Ihminen on sosiaalinen olento. Vain yhdessä olemme vahvoja.

Kuinka voit olla yhteydessä muihin?

Mitä voit saavuttaa yhdessä?

TUNTEMATON

Tuntematon pelottaa meitä usein. Mutta siihen voi kätkeytyä suuri potentiaali.

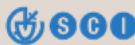
Mitä ovia voisit avata?

Kuinka voisit kohdata tuntemattoman?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Service Civil International
Deutscher Zweig e.V.

KIITOS!

